

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра міжнародних економічних відносин

Допущено до захисту
Завідувачка кафедри
к е. н., доцент Уханова І.О.

“ ____ ” _____ 2024 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
за освітньою програмою «Міжнародні економічні відносини»

НА ТЕМУ «УДОСКОНАЛЕННЯ ІМПОРТУ НАФТОПРОДУКТІВ
ПІДПРИЄМСТВАМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ
(НА ПРИКЛАДІ ТОВ "РУТА НОВА-К")»

Виконала: студентка 4 курсу ФМЕ, гр. 43

Драгой Ольга Василівна _____
(підпис)

Науковий керівник:

старший викладач кафедри МЕН

Гусенко Ольга Сергіївна _____
(підпис)

Одеса – 2024

АНОТАЦІЯ

Драгой Ольга Василівна, «Удосконалення імпорту нафтопродуктів підприємствами України в умовах дії воєнного стану (на прикладі ТОВ «РУТА-НОВА К»)),
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра
292 «Міжнародні економічні відносини» за освітньою програмою
«Міжнародні економічні відносини»
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2024 рік

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є імпорт нафтопродуктів ТОВ «Рута Нова-К» та напрями його удосконалення в умовах дії воєнного стану.

У роботі розкривається економічна суть поняття імпорту нафтопродуктів та його структуру. Також визначаються чинники, що впливають на ефективність імпорту нафтопродуктів підприємствами. Аналізуються сучасний стан та динаміка світового імпорту нафтопродуктів. Систематизуються методи оцінки динаміки та ефективності імпорту нафтопродуктів підприємствами.

Зроблено аналіз сучасного стану та динаміки імпорту нафтопродуктів ТОВ «Рута Нова-К». Визначені показники ефективності імпорту нафтопродуктів ТОВ «Рута Нова-К». Здійснено SWOT- та PEST-аналіз ТОВ «Рута Нова-К». Проаналізовано чинники, що впливають на імпорт нафтопродуктів ТОВ «Рута Нова-К» в умовах дії воєнного стану. Розроблено рекомендації щодо підвищення ефективності імпорту нафтопродуктів ТОВ «Рута Нова-К» та план заходів підтримки рівня імпорту нафтопродуктів у разі посилення воєнного стану.

Ключові слова: імпорт; нафтопродукти; воєнний стан; ТОВ «Рута Нова-К»; показники ефективності імпорту; географічна та товарна структура імпорту; SWOT- та PEST-аналіз; удосконалення ефективності імпорту нафтопродуктів; план заходів.

ANNOTATION

Dragoi Olha Vasylivna, "Improvement of imports of petroleum products by Ukrainian enterprises under martial law (on the example of RUTA-NOVA K LLC)",
qualification work for the bachelor's degree
292 "International Economic Relations" under the educational program
"International Economic Relations"
Odesa National University of Economics
m. Odesa, 2024

The bachelor's qualification work consists of three sections. The object of research is the import of petroleum products by Ruta Nova-K LLC and the directions of its improvement under martial law.

The paper reveals the economic essence of the concept of import of petroleum products and its structure. The factors influencing the efficiency of imports of petroleum products by enterprises are also determined. The current state and dynamics of world imports of petroleum products are analyzed. Methods for assessing the dynamics and efficiency of imports of petroleum products by enterprises are systematized.

The current state and dynamics of imports of petroleum products by Ruta Nova-K LLC are analyzed. The indicators of efficiency of imports of oil products of LLC "Ruta Nova-K" are determined. A SWOT- and PEST-analysis of "Ruta Nova-K" LLC is carried out. The factors influencing the import of petroleum products by Ruta Nova-K LLC under martial law are analyzed. Recommendations for improving the efficiency of imports of petroleum products by Ruta Nova-K LLC and an action plan for maintaining the level of imports of petroleum products in case of tightening martial law are developed.

Keywords: import; oil products; martial law; LLC "Ruta Nova-K"; import efficiency indicators; geographical and commodity structure of imports; SWOT and PEST analysis; improvement of the efficiency of oil products imports; action plan.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІМПОРТУ НАФТОПРОДУКТІВ ПІДПРИЄМСТВАМИ	6
1.1Сутність поняття імпорту нафтопродуктів, структура та ефективність	6
1.2Чинники, що впливають на ефективність імпорту нафтопродуктів підприємствами	10
1.3Методи оцінки динаміки та ефективності імпорту нафтопродуктів підприємствами	15
Висновки до розділу 1	19
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ДИНАМІКИ ІМПОРТУ НАФТОПРОДУКТІВ ТОВ "РУТА НОВА-К" В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ.....	21
2.1. Аналіз сучасного стану та динаміки імпорту нафтопродуктів ТОВ "Рута Нова-К"	21
2.2. Аналіз показників ефективності імпорту нафтопродуктів ТОВ "Рута Нова-К"	31
2.3. Аналіз чинників, що впливають на імпорт нафтопродуктів ТОВ "Рута Нова-К" в умовах дії воєнного стану	35
Висновки до розділу 2	43
РОЗДІЛ 3. ЗАХОДИ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ІМПОРТУ НАФТОПРОДУКТІВ ТОВ " РУТА НОВА-К» В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ	47
3.1. Розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності імпорту нафтопродуктів ТОВ " Рута Нова-К.....	47
3.2. Розробка плану заходів підтримки рівня імпорту нафтопродуктів підприємством у разі посилення воєнного стану	48
Висновки до розділу 3	61
ВИСНОВКИ.....	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	69
ДОДАТКИ	73

ВСТУП

Актуальність дослідження. Нафтопродукти мають фундаментальне значення для економіки будь-якої країни, стимулюючи транспорт, промисловість та виробництво електроенергії. Аналіз дослідження імпорту нафтопродуктів українськими підприємствами в умовах воєнного стану має вирішальне значення для розуміння наслідків російської агресії для енергетичної безпеки нашої держави, економічної стабільності та зусиль з диверсифікації енергетики. Уважно стежачи за тенденціями та обсягами імпорту, політики та підприємства можуть розробити стратегії для пом'якшення потенційних збоїв та підвищення енергетичної незалежності України. Дослідження імпорту нафтопродуктів українськими підприємствами в умовах воєнного стану набуває значної актуальності в сучасному економічному та політичному ландшафті. З початку повномасштабного російського вторгнення, в Україні, через ескалацію напруженості, розуміння наслідків імпорту нафтопродуктів стає вирішальним. Оскільки Україна критично залежить від імпорту нафтопродуктів для задоволення не тільки своїх енергетичних потреб, а й для забезпечення Сил Оборони, визначення напрямів удосконалення імпорту нафтопродуктів є вкрай важливим для подальшого виживання нашої країни. В умовах воєнного стану імпорт нафтопродуктів може зіткнутися з потенційними перебоями через посилені заходи безпеки та наявні обмеження. Такі збої можуть негативно вплинути на енергетичний сектор, призводячи до коливань цін, дефіциту та економічної невизначеності. Таким чином, ретельне вивчення тенденцій, обсягів і джерел імпорту нафтопродуктів дозволяє політикам і підприємствам розробляти плани на випадок надзвичайних ситуацій і пом'якшувати потенційні ризики. Крім того, дослідження імпорту нафтопродуктів дає цінну інформацію про зусилля України з диверсифікації енергетики.

Мета і завдання кваліфікаційної роботи. Метою дослідження є аналіз сучасного стану та динаміки імпорту нафтопродуктів ТОВ "Рута Нова-К" та

визначення напрямів його удосконалення. При досягненні мети передбачається вирішення **основних завдань**:

- розкрити економічну суть поняття імпорту нафтопродуктів та його структуру;
- визначити чинники, що впливають на ефективність імпорту нафтопродуктів підприємствами;
- проаналізувати сучасний стан та динаміку світового імпорту нафтопродуктів;
- систематизувати методи оцінки динаміки та ефективності імпорту нафтопродуктів підприємствами;
- проаналізувати сучасний стан та динаміку імпорту нафтопродуктів ТОВ «Рута Нова-К»;
- проаналізувати показники ефективності імпорту нафтопродуктів ТОВ «Рута Нова-К»;
- здійснити SWOT- та PEST-аналіз ТОВ «Рута Нова-К»;
- проаналізувати чинники, що впливають на імпорт нафтопродуктів ТОВ «Рута Нова-К» в умовах дії воєнного стану;
- розробити рекомендації щодо підвищення ефективності імпорту нафтопродуктів ТОВ «Рута Нова-К»;
- розробити план заходів підтримки рівня імпорту нафтопродуктів «Рута Нова-К» у разі посилення воєнного стану.

Об'єктом дослідження є імпорт нафтопродуктів ТОВ «Рута Нова-К» та напрями його удосконалення в умовах дії воєнного стану.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та організаційно-практичних рішень щодо удосконалення імпорту нафтопродуктів підприємствами України в умовах дії воєнного стану.

Методи дослідження. Методологічним підґрунтям кваліфікаційної роботи є основні положення економічної науки та праці економістів у галузі зовнішньоторговельної діяльності, результати імпортової діяльності ТОВ «Рута Нова-К». Під час виконання кваліфікаційної роботи використовувалися загальні

та спеціальні методи: узагальнення та синтез, порівняння, статистичний та економічний аналіз, SWOT-аналіз, PEST-аналіз, методи ранжування та порівняння. Підготовка висновків здійснювалася з використанням програм MS Office: Microsoft Word і Microsoft Excel.

Інформаційна база дослідження. У процесі підготовки кваліфікаційної роботи бакалавра використовувалися праці таких науковців, як Вакульчик О. М., Гребельник О. П., Дубицький Д. П., Загородній А. Г., Мацкевич Л. І., Козак Ю.Г., Пахомов Ю.М., Ковалевський В.В., Вознюк Г. Л. та інших.

Інформаційно-довідковою базою є дані та аналітичні звіти Міністерства економічного розвитку України, Центру економічних і соціальних досліджень, дані ТОВ «Рута Нова-К» і Державної статистичної служби України, а також використано Інтернет для аналізу монографій, статей та іншої наукової літератури, що стосується теми кваліфікаційної роботи.

Публікація та апробація результатів дослідження. За результатами виконання кваліфікаційної роботи бакалавра були підготовані та опубліковані наступні статті:

1. Драгой О.В., Гусенко О.С. Чинники впливу на ефективність світового імпорту нафтопродуктів. Збірник наукових праць кафедри міжнародних економічних відносин ОНЕУ «Світова економіка та міжнародні економічні відносини». Випуск 5. 2024 (у друці).
2. Драгой О.В., Гусенко О.С. Аналіз чинників впливу на імпорт нафтопродуктів підприємствами України в умовах дії воєнного стану. Минуле, сучасне, майбутнє: матеріали наукової студентської конференції ОНЕУ (м. Одеса, 17 квітня 2024 р.) (у друці)

Структура кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів розділів, висновків до кожного параграфу, загального висновку та списку використаних джерел (33 найменування). Загальний обсяг роботи становить 74 сторінок. Основний зміст викладено на 69 сторінках. Робота містить 7 таблиць, 4 рисунка.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІМПОРТУ НАФТОПРОДУКТІВ ПІДПРИЄМСТВАМИ

1.1 Сутність поняття імпорту нафтопродуктів, структура та ефективність

Нафтопродукти відіграють вирішальну роль у сучасній глобальній економіці, служачи рятувальним колом для різних галузей промисловості та забезпечуючи живлення транспортних систем у всьому світі. Країни, які не мають достатніх внутрішніх запасів нафти, часто вдаються до імпорту нафтопродуктів для задоволення своїх енергетичних потреб. У цьому розділі ми заглибимося в суть концепції імпорту нафтопродуктів, зупинившись на її структурі та ефективності.

Імпорт паливно-енергетичних ресурсів був і залишається найбільш чутливим питанням для української економіки. Щороку на закупівлю енергоресурсів витрачаються значні кошти. Україна імпортує не лише природний газ, але й багато первинних (вугілля, нафта) та вторинних джерел енергії (кокс, брикети, нафтопродукти, електроенергія).

Під імпортом нафтопродуктів розуміється закупівля продуктів на основі рафінованої нафти, таких як бензин, дизельне паливо, реактивне паливо та мазут, з інших країн. Згідно Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 12 січня 2023 року N 2881-IX "Імпорт (імпорт товарів) - купівля (у тому числі з оплатою в негрошовій формі) українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності в іноземних суб'єктів господарської діяльності товарів з ввезенням або без ввезення цих товарів на територію України, включаючи купівлю товарів, призначених для власного споживання установами та організаціями України, розташованими за її межами."[12]. Тракткування поняття «імпорту» різними вченими наведені у додатку А, таблиці А.1.

Структура процесу імпорту зазвичай включає складну мережу гравців, включаючи імпортерів, експортерів, судноплавні компанії, складські приміщення та державні установи. Однією з основних причин імпорту нафтопродуктів є диспропорція між внутрішнім попитом і пропозицією. Країни з обмеженими або неякісними запасами сирової нафти можуть не мати інфраструктури, необхідної для її переробки в придатні для використання продукти. Отже, вони в значній мірі покладаються на імпорт нафтопродуктів для задоволення енергетичних потреб своєї промисловості, транспортних секторів та житлових потреб [5].

Критичний імпорт - це перелік товарів, необхідних державі у воєнний час. Його мета - скорочення відтоку іноземної валюти та зміцнення національної економіки. Список критичного імпорту постійно переглядається урядом України для забезпечення вітчизняної промисловості обладнанням і сировиною. Подальше зростання імпорту залежить від стабільності фінансової системи України.

Практичне значення має той факт, що з 24 лютого введено повну заборону на переміщення банками іноземної валюти через кордон, за винятком деяких операцій. Виняток становлять імпортні операції резидентів з купівлі важливих імпортних товарів [29].

Ефективність є найважливішим аспектом процесу імпорту, оскільки вона визначає економічну ефективність та надійність поставок нафти. Ефективності імпорту нафтопродуктів сприяють кілька факторів.

По-перше, наявність різноманітної бази постачальників зменшує залежність від однієї країни або регіону. Це зменшує ризик перебоїв з поставками через геополітичну напруженість, стихійні лиха або інші непередбачені події.

По-друге, ефективна транспортна інфраструктура є життєво важливою для безперешкодного імпорту. Наявність добре пов'язаних портів, трубопроводів та сховищ забезпечує безперебійні логістичні операції,

мінімізуючи затримки та сприяючи своєчасним поставкам. Належні регуляторні механізми та митні процедури необхідні для прискорення оформлення імпорتنих нафтопродуктів, зменшення бюрократичних перешкод та пов'язаних з цим витрат.

Інший аспект ефективності імпорту полягає у встановленні договірних угод та стратегічних партнерств між країнами-експортерами та країнами-імпортерами. Довгострокові угоди про постачання сприяють стабільним торговельним відносинам, забезпечують цінову стабільність та підвищують загальну енергетичну безпеку. Крім того, участь у передачі технологій та спільних підприємствах може допомогти країнам-реципієнтам розширити свої внутрішні можливості нафтопереробки, в кінцевому підсумку зменшивши їх залежність від імпорту [13].

Ефективність в імпорті нафтопродуктів також перетинається з екологічними міркуваннями. Заохочення імпорту більш чистих і стійких нафтових альтернатив, таких як природний газ або біопаливо, сприяє переходу до більш екологічного енергетичного міксу. Уряди можуть стимулювати цей імпорт за допомогою податкових пільг, субсидій та правил, які сприяють сталій практиці.

Імпорт нафтопродуктів є критично важливим елементом енергетичної безпеки для країн, які не мають достатніх внутрішніх резервів або нафтопереробних можливостей. Його структура охоплює широкий спектр гравців та інфраструктури, пов'язаних між собою через складні ланцюжки поставок. Ефективність процесу імпорту залежить від таких факторів, як диверсифікація постачальників, надійна транспортна інфраструктура, сприяння регулюванню та стратегічне партнерство.

Надійна транспортна інфраструктура – ще один ключовий фактор, який сприяє ефективності процесу імпорту. Сюди входять доглянуті порти, трубопроводи та транспортні мережі, які можуть обробляти велику кількість нафтопродуктів та забезпечувати їх своєчасну доставку. Адекватні сховища

також необхідні для зберігання і підтримки запасів нафтопродуктів на випадок надзвичайних ситуацій або непередбачених обставин.

Спрощення нормативно-правових актів має важливе значення для оптимізації процесу імпорту та забезпечення відповідності стандартам і нормам. Це передбачає наявність чітких та ефективних митних процедур, ліцензійних вимог та заходів контролю якості. Маючи прозору та зрозумілу нормативно-правову базу, країни можуть залучати більше імпортерів та сприяти конкурентному ринку.

Стратегічне партнерство між країнами-імпортерами та експортерами відіграє значну роль у підвищенні ефективності процесу імпорту. Встановлюючи довгострокові угоди та співпрацю, країни можуть забезпечити стабільні та вигідні умови імпорту нафти. Ці партнерства також можуть включати передачу технологій, обмін знаннями та спільні інвестиції для підвищення загальної стійкості та ефективності енергетичного сектору.

На додаток до пріоритетності ефективності, країни все більше уваги приділяють екологічно стійким практикам у своїх процесах імпорту. Це включає сприяння використанню більш чистого палива, підвищення енергоефективності та скорочення викидів вуглецю, пов'язаних з транспортуванням та переробкою нафтопродуктів. Впроваджуючи більш екологічні практики, країни можуть не тільки пом'якшити екологічні ризики, але й сприяти більш плавному переходу до більш сталого майбутнього.

Загалом імпорт нафтопродуктів є складним процесом, який потребує ретельної координації між різними зацікавленими сторонами та інфраструктурою. Надаючи пріоритет ефективності, застосовуючи стійкі практики та розвиваючи стратегічне партнерство, країни можуть підвищити свою енергетичну безпеку, зменшити ризики та прокласти шлях до більш зеленого майбутнього.

1.2 Чинники, що впливають на ефективність імпорту нафтопродуктів підприємствами

Ефективний імпорт нафтопродуктів відіграє вирішальну роль у задоволенні енергетичних потреб підприємств різних галузей. Однак на ефективність цього імпорту впливає кілька факторів, тим самим впливаючи на вартість, доступність та надійність цієї продукції для бізнесу, основні чинники наведені у табл 1.1. Зазначимо ключові фактори, що впливають на ефективність імпорту нафтопродуктів, їх значення та потенційні наслідки для підприємств.

Таблиця 1.1.

Чинники, що впливають на ефективність імпорту нафтопродуктів

Чинник	Опис
Геополітика	Політична нестабільність, конфлікти і напруженість в основних нафтовидобувних регіонах
Транспортна інфраструктура	Трубопроводи, порти та сховища
Торгівля і тарифи	Торговельна політика, тарифи, нормативно-правова база
Ціноутворення	Коливання цін на сиру нафту, обмінних курсів валют, динаміка попиту і пропозиції
Контроль якості	Стандарти контролю якості та норми безпеки навколишнього середовища

Джерело: сформовано автором на основі даних [25]

Розглянемо детальніше чинники, що впливають на ефективність імпорту підприємства та заходи щодо підтримки ефективної діяльності.

1. Геополітичні чинники: Геополітична динаміка сильно впливає на ефективність імпорту нафтопродуктів. Політична нестабільність, конфлікти і напруженість в основних нафтовидобувних регіонах порушують ланцюжки поставок і створюють невизначеність. Підприємства повинні долати ці виклики, уважно відстежуючи геополітичні події, диверсифікуючи джерела імпорту та стратегічно керуючи своїми запасами для пом'якшення потенційних збоїв.

2. Транспортна інфраструктура: Ефективність імпорту нафтопродуктів значною мірою залежить від якості та потужності транспортної інфраструктури, такої як трубопроводи, порти та сховища. Недостатня або погано підтримувана інфраструктура може призвести до затримок, збільшення витрат і перебоїв з постачанням. Підприємства повинні оцінити надійність цих інфраструктурних об'єктів, щоб забезпечити безперебійний і економічно вигідний імпорт.

3. Торгівля і тарифи: Торговельна політика, включаючи імпорتنі тарифи та регулювання, суттєво впливає на ефективність імпорту нафтопродуктів. Високі тарифи та складна нормативно-правова база можуть перешкоджати конкурентоспроможності імпорту та збільшувати витрати для підприємств. Будьте в курсі міжнародних торговельних переговорів, структури тарифів та регуляторних оновлень для оптимізації стратегій імпорту та мінімізації витрат.

4. Волатильність ринку та ціноутворення: Волатильність ринку впливає на ефективність імпорту нафтопродуктів, впливаючи на їх ціноутворення та доступність. Коливання світових цін на сиру нафту, обмінних курсів валют і динаміки попиту і пропозиції можуть безпосередньо вплинути на структуру собівартості імпортованих нафтопродуктів. Підприємства повинні використовувати стратегії управління ризиками, такі як хеджування, щоб пом'якшити потенційний негативний вплив волатильності ринку на ефективність імпорту.

5. Контроль якості та відповідність: Ефективний імпорт нафтопродуктів вимагає дотримання суворих стандартів контролю якості та дотримання норм охорони навколишнього середовища та безпеки. Невиконання цих вимог може призвести до затримок, фінансових санкцій та репутаційної шкоди. Підприємства повинні запровадити надійні заходи контролю якості та забезпечити дотримання чинних нормативно-правових актів для підтримки ефективності імпорту, зберігаючи при цьому свою діяльність та репутацію. 6. Технологічні досягнення: Завдяки досягненням у галузі технологій

підприємства можуть підвищити ефективність імпорту нафтопродуктів. Цифрові платформи, автоматизація та аналітика на основі даних дозволяють оптимізувати управління ланцюгами поставок, моніторинг у режимі реального часу та оптимізацію процесів імпорту. Інвестиції в технологічні рішення можуть підвищити ефективність, знизити витрати і розширити можливості прийняття рішень для підприємств, що займаються імпортом нафтопродуктів.

Імпорт нафтопродуктів у світі є актуальним аспектом енергетичної політики багатьох країн. Цей процес відображається на зміні світових економічних та політичних відносин. Зростання попиту на нафтопродукти та недостатність власних ресурсів змушують багато країн залежати від імпорту нафтопродуктів. Тенденції імпорту нафтопродуктів визначаються кількома факторами.

По-перше, розширення глобальної економіки та зростання індустріальних секторів в багатьох країнах призводять до збільшення споживання палива і енергії. Це знову ж таки призводить до зростання попиту на нафтопродукти табл. 1.2.

Таблиця 1.2.

Імпорт нафтопродуктів у світі за період з 2014 – 2022 рр., млрд дол.

Year	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Africa	99,7	67,5	55,0	64,9	82,6	78,8	51,4	82,1	131,3
Americas	571,4	338,8	275,5	347,6	418,2	369,5	228,5	394,5	592,3
Asia	1 369,1	806,2	687,8	929,7	1 223,3	1 134,3	802,9	1 235,9	1 949,1
Europe	939,0	596,6	478,8	610,0	770,9	688,0	438,7	814,5	1 451,9
Oceania	46,8	28,0	22,8	30,0	40,0	36,0	22,5	33,7	57,5

Джерело: сформовано автором на основі даних [16]

По-друге, розвиток транспортної системи та автомобільної індустрії також призводить до зростання імпорту нафтопродуктів. Країни, які мають обмежені нафтові ресурси або не мають власної нафтопереробної

промисловості, змушені імпортувати нафтопродукти для задоволення власних потреб.

Варто відзначити, що ефективність імпорту нафтопродуктів має велике значення для країн-імпортерів. Такі країни постійно знаходяться під впливом зміни торговельних цін на нафтопродукти та валютного курсу. В умовах зростаючого попиту, що можемо побачити на рис. 1.3. та обмеженості власних ресурсів, країни повинні розробляти стратегії, спрямовані на забезпечення стабільного та ефективного імпорту нафтопродуктів.

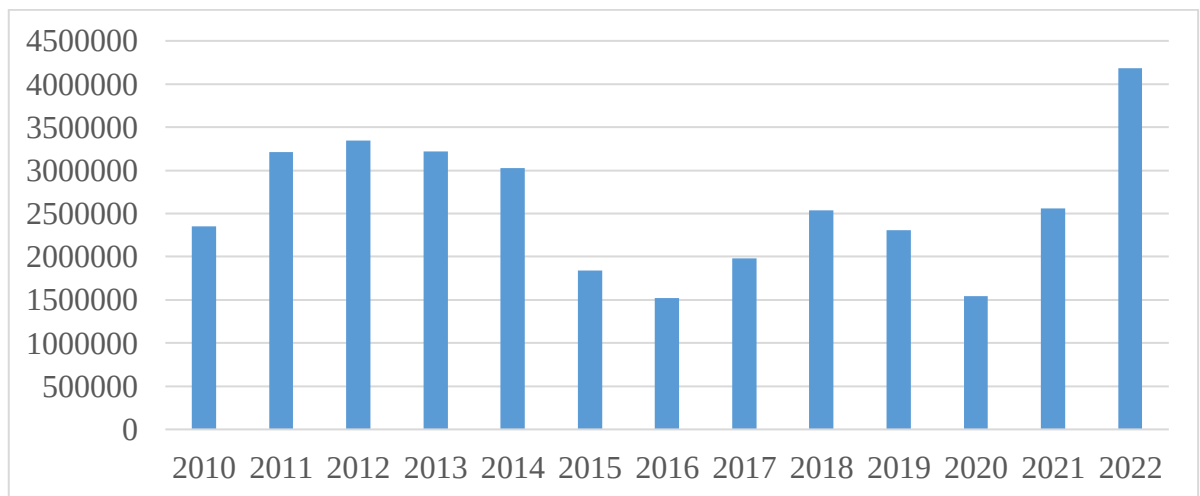

Рис.1.3. Динаміка імпорту нафтопродуктів у світі за період з 2010 – 2022 рр., млн дол.

Джерело: сформовано автором на основі даних[1]

Ефективність зовнішньоекономічної діяльності як сукупність різних форм економічних відносин певної країни із закордонними партнерами оцінюється за трьома спрямуваннями, до них належать: а) за рівнем управління - національний рівень, окремі регіони, конкретні підприємства та їхні підрозділи; б) за видами діяльності - зовнішня торгівля, науково-технічне співробітництво, іноземний обмін, інвестиції, спільні підприємства тощо.

Ефективний імпорт нафтопродуктів є життєво важливим для підприємств для підтримки своєї діяльності та задоволення енергетичних потреб. Враховуючи різні фактори, такі як геополітичний вплив, транспортна

інфраструктура, торгова політика, волатильність ринку, контроль якості та технологічний прогрес, підприємства можуть оптимізувати свої стратегії імпорту, мінімізувати ризики та забезпечити надійне постачання нафтопродуктів. Інвестиції в технологічні рішення можуть підвищити ефективність, знизити витрати і розширити можливості прийняття рішень для підприємств, що імпортують нафтопродукти. Це означає, що, впроваджуючи технологічні досягнення у свою діяльність, підприємства можуть оптимізувати процеси, мінімізувати помилки та в кінцевому підсумку підвищити загальну ефективність [29].

Відповідно до вищевикладеного, кінцевий результат зовнішньоекономічної діяльності визначається шляхом розгляду таких аспектів аналізу: - інституціональний аналіз: включає оцінку політичних, правових та організаційних умов зовнішньоекономічної діяльності; - комерційний аналіз (аналіз ринку): включає оцінку наявної ринкової ситуації (здебільшого попиту й цін) та очікуваних змін у цій ситуації; - технічний аналіз: вивчають набір технологій, які дають змогу реалізувати конкретну зовнішньоекономічну операцію або проєкт, та раціонально використовувати їх.

Макроекономічний рівень визначає соціальну та економічну ефективність зовнішньоекономічної діяльності. Соціальна ефективність проявляється як вплив зовнішньоекономічної діяльності на рівень життя населення, задоволення споживчого попиту та вдосконалення структури ринку товарів і послуг. Економічна ефективність проявляється в тому, що потреби національної економіки задовольняються за рахунок закупівель товарів за кордоном, а валютна виручка, необхідна для імпорту, задовольняється за рахунок експорту товарів, вироблених вітчизняними виробниками. Критерієм ефективності зовнішньоекономічної діяльності на макрорівні є зростання національного доходу за рахунок збільшення частки вітчизняного експорту [27].

Крім того, використання технологій може допомогти підприємствам автоматизувати завдання, що може призвести до значної економії коштів у

довгостроковій перспективі. Використовуючи технології, підприємства також можуть покращити свої можливості прийняття рішень. Ці рішення на основі даних можуть допомогти підприємствам оптимізувати свою діяльність та ефективно керувати своїми ресурсами, що призводить до підвищення прибутковості та успіху.

Ефективний імпорт нафтопродуктів є життєво важливим для бізнесу для підтримки своєї діяльності та задоволення своїх енергетичних потреб. Однак досягнення такої ефективності вимагає врахування різних факторів. Торговельну політику також необхідно враховувати, оскільки вона може вплинути на вартість і доступність імпорту. Волатильність ринку є ще одним важливим фактором, який слід враховувати. Ціни і доступність нафтопродуктів можуть коливатися в силу різних економічних і політичних факторів. Усвідомлення цих коливань і наявність планів на випадок надзвичайних ситуацій може допомогти підприємствам зменшити ризики та мінімізувати будь-які потенційні збої в ланцюжках поставок. Контроль якості - ще один найважливіший аспект при імпорті нафтопродуктів. Забезпечення відповідності продукції необхідним стандартам і специфікаціям має важливе значення для бізнесу, щоб підтримувати задоволеність клієнтів і уникати будь-яких потенційних юридичних або репутаційних проблем [3].

1.3.Методи оцінки динаміки та ефективності імпорту нафтопродуктів підприємствами

У сфері енергетики підприємства опиняються на роздоріжжі, де вони повинні орієнтуватися в заплутаній мережі оцінки динаміки та ефективності імпорту нафтопродуктів. Заглиблюючись у цю оцінку, підприємства можуть визначити сфери, які можуть потребувати вдосконалення, що дозволить їм спрямувати свою діяльність до оптимальної ефективності та успіху. Розглянемо

різні методи, що використовуються для оцінки динаміки та ефективності імпорту нафтопродуктів.

Під час імпорту товарів для продажу в країні компанії оплачують витрати відповідно до ціни товару, що купується. — $C_{\text{закуп.}}^i$, Це відповідає показнику витрат на одиницю продукції $V_{\text{закупівлі}}^i$. Крім того, підприємство несе витрати на вантажні перевезення $V_{\text{тр.заг.}}^i$ та інші витрати $V_{\text{ін.}}^i$. У цьому випадку дохід від імпорту $D_{\text{заг.}}^i$ дорівнює доходу від реалізації товару на внутрішньому ринку. Імпорт також вигідний, якщо прибуток (ефект) від імпорту перевищує прибуток на внутрішньому ринку. Методика порівняння прибутку від імпорту з внутрішнім прибутком полягає в такому: припускають, що ціни на імпортні товари та їхні внутрішні аналоги рівні, тому дохід від імпорту $D_{\text{заг.}}^i$ і внутрішній дохід $D_{\text{вн}}^i$ дорівнюють між собою, а внутрішня вартість $V_{\text{вн}}^i$ - це оптова ціна даного внутрішнього товару [3].

Базовий коефіцієнт ефективності імпорту товарів, призначених для реалізації всередині країни визначається за формулою:

$$K_a^i(\text{реаліз.}) = \frac{D_{\text{заг.}}^i}{V_{\text{закуп.}}^i + V_{\text{тр.заг.}}^i + V_{\text{ін.}}^i} = \frac{D_{\text{заг.}}^i}{V_{\text{заг.}}^i(\text{реаліз.})} \quad (1.1)$$

Надходження з-за кордону нафтопродуктів є ефективним, якщо базовий коефіцієнт ефективності імпорту товарів більше одиниці.

Альтернативний коефіцієнт ефективності імпорту товарів, призначених для реалізації всередині країни обчислюється так:

$$K_a^i(\text{реаліз.}) = \frac{D_{\text{заг.}}^i - V_{\text{закуп.}}^i - V_{\text{тр.заг.}}^i - V_{\text{ін.}}^i}{D_{\text{вн}}^i - V_{\text{вн}}^i} = \frac{D_{\text{заг.}}^i - V_{\text{заг.}}^i}{D_{\text{заг.}}^i - V_{\text{заг.альтер.}}^i} \quad (1.2)$$

Імпорт ефективний, якщо $K_a^i(\text{реаліз.}) > 1$.

Базовий коефіцієнт ефективності імпорту товарів, призначених для потреб власного виробничого споживання визначається за формулою:

$$K_a^i(\text{спож.}) = \frac{D_{\text{спож.}}^i}{V_{\text{закуп.}}^i + V_{\text{тр.заг.}}^i + V_{\text{ін.}}^i + V_{\text{експ.}}^i} = \frac{D_{\text{спож.}}^i}{V_{\text{заг.}}^i(\text{спож.})} \quad (1.3)$$

де $D_{\text{спож.}}^i$ — доходи (виручка) від використання товарів для виробничого споживання; $V_{\text{експл.}}^i$ — адресні експлуатаційні витрати на використання товару

для власних виробничих потреб; $V_{\text{тр.заг.}}^i$ — транспортні витрати; $V_{\text{ін}}^i$ — інші витрати; (спожив.) $V_{\text{заг}}^i$ — загальні витрати, які виникають у підприємства коли імпорту здійснюється для власних виробничих потреб.

Надходження з-за кордону є ефективним, якщо базовий коефіцієнт ефективності імпорту товарів, призначених для власних виробничих потреб, більше одиниці.

Альтернативний коефіцієнт ефективності імпорту товарів, призначених для власного виробничого споживання, обчислюється так:

$$K_a^i(\text{спож.}) = \frac{D_{\text{спож}}^i - V_{\text{закуп.}}^i - V_{\text{тр.заг.}}^i - V_{\text{ін}}^i - V_{\text{експ}}^i}{D_{\text{спож}}^i - V_{\text{експ}}^i - V_{\text{ін}}^i} = \frac{D_{\text{спож}}^i - V_{\text{заг}}^i}{D_{\text{спож}}^i - V_{\text{ін.альтер.}}^i} \quad (1.4)$$

Експорт ефективний, якщо 1 (спожив.) $K_a > i$.

Кількісний аналіз є широко використовуваним методом оцінки динаміки імпорту. Одним із цінних процесів у сфері аналізу даних є всебічне проведення та оцінка числових даних, що стосуються різних аспектів імпорту, що охоплюють збір, вивчення та інтерпретацію обсягів імпорту, цін та статистики частки ринку. Завдяки ретельному спостереженню та оцінці цих фундаментальних показників протягом певного періоду часу, підприємства отримують можливість ефективно розпізнавати закономірності, виявляти коливання та в кінцевому підсумку оцінювати ефективність та результативність своїх стратегій імпорту. Крім того, значення кількісного аналізу посилюється його здатністю сприяти порівняльній оцінці, що дозволяє підприємствам порівнювати свою діяльність з переважаючими галузевими стандартами. Таким чином, цей багатогранний кількісний аналіз не тільки дозволяє підприємствам оцінити їх ефективність, пов'язану з імпортом, але також полегшує проактивне прийняття рішень, забезпечуючи всебічне розуміння ринкового ландшафту на основі даних.

Аналіз витрат і вигід є важливим методом оцінки ефективності імпорту нафтопродуктів. Поставлене завдання обертається навколо ретельного вивчення та оцінки різних витрат, пов'язаних з імпортом товарів. Це може охоплювати

широкий спектр витрат, включаючи, але не обмежуючись ними, витрати, пов'язані з транспортуванням, збори, що стягуються через тарифи, та витрати, понесені через зберігання. З іншого боку, це також передбачає виявлення та перерахування переваг, отриманих від цього процесу імпорту, таких як збільшення своєї частки ринку або підвищення загальної якості продукту. Заглиблюючись у цей комплексний аналіз, підприємства можуть з'ясувати економічну життєздатність своєї імпоротної діяльності. Крім того, це поглиблене вивчення дозволяє визначити та вивчити потенційні заходи, які можуть бути реалізовані для скорочення витрат та максимізації економії.

Завдяки цим уточненим оцінкам підприємства отримують можливість приймати обґрунтовані рішення, прокладаючи успішний шлях вперед у постійно мінливій сфері міжнародної торгівлі. Дослідження ринку відіграє найважливішу роль в оцінці динаміки імпорту. Він передбачає збір даних про споживчі переваги, тенденції ринку, аналіз конкурентів. Це дозволяє приймати рішення, які ґрунтуються на суттєвих знаннях та розумінні. Завдяки глибокому розумінню потреб споживачів, що постійно розвиваються, та багатогранної, постійно мінливої місцевості ринкової динаміки, підприємства вміло перекалібрують та налаштовують свої стратегії імпорту в адаптивності та гнучкості. Це стратегічне перекалібрування служить каталізатором підвищення операційної ефективності, тим самим розкриваючи весь потенціал максимізації прибутковості та зміцнення бізнесу проти невизначеність та конкурентних сил.

Оцінка ризику, пов'язаного з імпортом нафтопродуктів, має важливе значення для забезпечення операційної ефективності. Методи оцінки ризиків, такі як аналіз сценаріїв і аналіз чутливості, допомагають підприємствам оцінити потенційний вплив різних факторів ризику, таких як коливання валютних курсів, геополітична невизначеність і збої в ланцюжку поставок. Виявляючи та пом'якшуючи потенційні ризики, підприємства мають можливість підвищити загальну ефективність та продуктивність своїх імпортних операцій, що призводить до зниження вразливості до потенційних

фінансових невдач. Це особливо важливо, враховуючи складності та невизначеності, пов'язані з міжнародною торгівлею.

Підприємства можуть впроваджувати комплексний до оцінки динаміки та ефективності імпорту нафтопродуктів. Використовуючи різні методології, такі як кількісний аналіз, аналіз витрат і вигід, широке дослідження ринку та ретельна оцінка ризиків, підприємства можуть отримати безцінну інформацію про тонкощі та нюанси своїх імпорتنих операцій. Ці інсайди дозволяють їм приймати обґрунтовані та стратегічні рішення, оптимізувати процеси імпорту та, зрештою, мінімізувати ймовірність значних втрат. Завдяки такому цілісному підходу підприємства можуть ефективно орієнтуватися у викликах та тонкощах імпортного ландшафту, тим самим підвищуючи стійкість, максимізуючи операційну ефективність та досягаючи довгострокової стійкості. Ці знання дозволяють краще приймати рішення, оптимізувати стратегії імпорту та загалом підвищувати операційну ефективність. Оскільки ринок імпорту нафтопродуктів продовжує розвиватися, підприємства повинні постійно оцінювати та адаптувати свої методи оцінки, щоб залишатися конкурентоспроможними.

Висновки до розділу 1

У першому розділі кваліфікаційної роботи було зазначено, що вивчення імпорту нафтопродуктів підприємствами є важливим напрямком досліджень у сфері міжнародного торговельно-економічного аналізу. Ця сфера охоплює різні теоретичні та методологічні основи, які забезпечують всебічне розуміння факторів, що впливають на імпорт нафтопродуктів. З теоретичної точки зору, вивчення імпорту нафтопродуктів підприємствами часто ґрунтується на принципах порівняльних переваг і теоріях міжнародної торгівлі. Згідно з порівняльною перевагою, країни, як правило, спеціалізуються на виробництві та експорті товарів і послуг, в яких вони мають нижчі альтернативні витрати, імпортуючи ті, в яких вони мають більш високу альтернативну вартість. Ця

теорія забезпечує основу для розуміння того, чому деякі країни можуть вибрати імпорт нафтопродуктів, а не виробництво їх всередині країни.

З точки зору методології, вивчення імпорту нафтопродуктів підприємствами часто передбачає використання економетричних моделей і статистичного аналізу. Економетричні моделі забезпечують кількісну основу для оцінки впливу різних факторів, таких як торгова політика, обмінні курси та ціни на енергоносії, на імпорт нафтопродуктів. Статистичний аналіз дозволяє виявити тенденції, закономірності та зв'язки між різними змінними, що дозволяє дослідникам робити значущі висновки. Емпіричні дослідження відіграють вирішальну роль у вивченні імпорту нафтопродуктів підприємствами. Збираючи та аналізуючи дані з відповідних джерел, таких як статистика торгівлі, звіти компаній та національні опитування, дослідники можуть отримати уявлення про фактичні закономірності та динаміку імпорту нафтопродуктів. Емпіричні висновки сприяють розробці більш точних теоретичних моделей і надають політикам цінну інформацію для формулювання ефективної торговельної та енергетичної політики.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ДИНАМІКИ ІМПОРТУ НАФТОПРОДУКТІВ ТОВ "РУТА НОВА-К" В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ.

2.1. Аналіз сучасного стану та динаміки імпорту нафтопродуктів ТОВ "Рута Нова-К"

Одним з імпортерів нафтопродуктів в Україні є ТОВ "Рута Нова-К". Товариство з обмеженою відповідальністю "РУТА НОВА - К" зареєстроване у 2005 році, в одеській області, основною діяльністю є роздрібна торгівля пальним.

1. Характеристика підприємства

Нафтобаза розташована в південній частині м. Кілія на відстані 1 км від його геометричного центру. З північного боку станція межує з проїжджою частиною вул. Кубишкіна, з північного — із землями Дунайського басейнового управління захисних споруд та водного господарства, на сході - із землями КСП «Маяк», на заході із землями запасу Кілійської міської Ради. Площа території об'єкту 5,03 га. Майданчик об'єкту багатокутної форми, максимальними розмірами 250 на 160 м, орієнтований довгою віссю перпендикулярно вулиці Кубишкіна.

2. Коротка характеристика основних виробничих споруд підприємства

Нафтобаза ТОВ «Рута Нова-К» це самостійне підприємство з резервуарним парком і комплексом будівель, споруд і комунікацій, призначене для прийому, зберігання і відпуску нафтопродуктів. Нафтобаза за функціональним призначенням є розподільною, за транспортною схемою водно-автомобільною, за номенклатурою нафтопродуктів загального призначення.

До складу нафтобази входять наступні будівлі і споруди:

Резервуарний парк, який складається з двох ділянок. На одному розміщено дев'ять вертикальних сталевих резервуарів місткістю по 2000 м³ в

об-валуванні висотою 1,5 м, на другому група горизонтальних сталевих резервуарів наземного виконання загальною місткістю 235 м³. На ділянці також розміщені комплекс очисних споруд, технологічні трубопроводи, зовнішнє освітлення, автомобільний під'їзд та майданчик для розгортання з бетонних плит. На березі Дунаю розташовано плавпричал для швартовки суден, що завантажуються/розвантажуються. У парку розміщені ємності місткістю 2000 м³ - 9 од. Резервуари палива нафтобази наземні зварні, вертикальні циліндрові з конічним дахом.

Враховуючи розташування об'єкту на березі р. Дунай, на відстані 20 м від обвалування резервуарного парку у бік р. Дунай, споруджений додатковий земляний вал з протипожежним проїздом для запобігання попаданню нафтопродукту в акваторію річки у разі, якщо гідродинамічна хвиля розливу нафтопродукту перехльостує через обвалування резервуарного парку.

Ця компанія має значний досвід у зовнішньоекономічних зв'язках та спеціалізується на постачанні різних видів нафтопродуктів на український ринок.

Паливо - це речовина, яка забезпечує джерело енергії при спалюванні в двигунах, котлах та інших енергетичних установках. Оскільки паливо (на відміну від інших видів палива) в основному використовується в транспортних засобах (наприклад, автомобілях, локомотивах, кораблях, літаках і ракетах), його частка в об'ємі і вазі транспортного засобу повинна бути досить малою, щоб забезпечити їх високу ефективність.

Нафтопродукти - продукти, отримані шляхом переробки нафти, газового конденсату або їх сумішей, за винятком продуктів нафтохімії [15].

Бензин - нафтове паливо, що використовується в поршневих двигунах з іскровим запалюванням [9]. Бензин автомобільний - бензин, що використовується в двигунах внутрішнього згоряння автотransпортних засобів.

Відповідно до ДСТУ 4839:20073, за октановим числом розрізняють такі марки:

А-92-Євро - з октановим числом 92 і вище за методом дослідження;
 А-95-Євро - з октановим числом 95 і вище за методом дослідження;
 А-98-Євро - з октановим числом 98 і вище за методом дослідження.

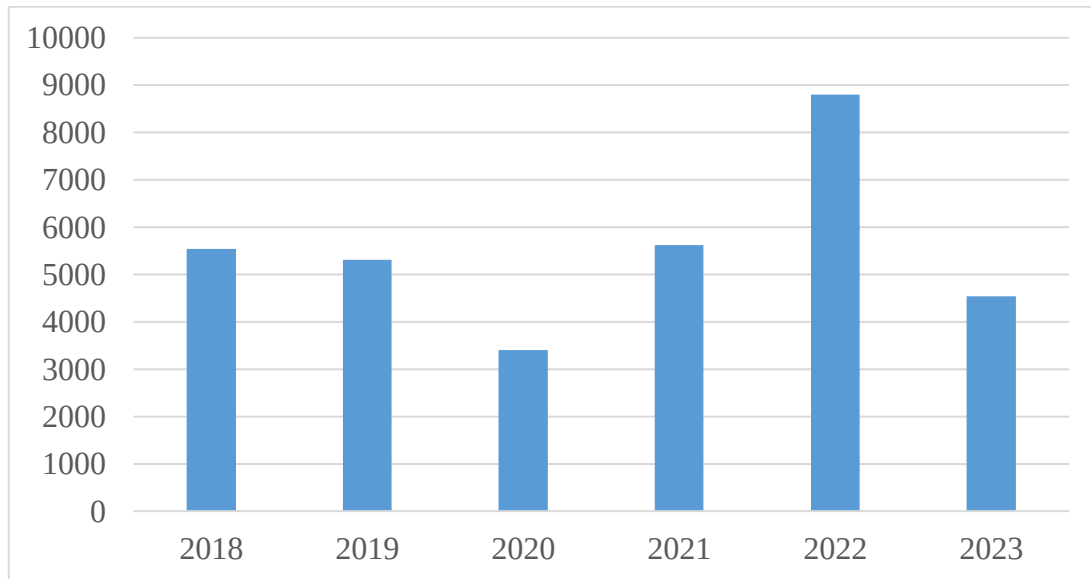

Рис. 2.1. Динаміка імпорту пального за період 2018-2023 рр., млн дол.

США

Джерело: сформовано автором на основі даних державної митної служби України [6]

Аналіз даних рис. 2.1. вказує на значні коливання в обсягах імпорту, що можуть бути визначені різними економічними та геополітичними факторами. Розглянемо основні тенденції цієї динаміки.

У 2018 році обсяг імпорту пального становив 5 540 мільйонів доларів США, але вже у 2019 році відбулася зниження на 3.9%, до 5 316 мільйонів доларів США. Причинами цього можуть бути різні фактори, такі як зміни в ринкових умовах, попиті та економічному стані країни.

У 2020 році відбулася різка зміна в динаміці імпорту, зменшившись на 36.1%, до 3 397 мільйонів доларів США. Це може бути зумовлено економічними труднощами, пов'язаними з пандемією COVID-19, що призвело до зменшення мобільності та економічної активності.

У 2021 році відбулося різке зростання на 65.2%, до 5 614 мільйонів доларів США. Це може свідчити про відновлення економіки після пандемії та зростання попиту на пальне. Однак, у 2022 та 2023 роках спостерігається нове різке коливання в динаміці імпорту. У 2022 році імпорт пального збільшився майже в 2.5 рази, до 8 801 мільйонів доларів США. Проте, у 2023 році відбулася драматична зміна, зменшившись на 48.4%, до 4 541 мільйонів доларів США.

Динаміка імпорту свідчить про нестабільність енергетичного ринку та можливі впливи економічних та геополітичних факторів на сферу енергетики в Україні. Важливо враховувати ці коливання при формулюванні стратегій енергетичної безпеки та плануванні розвитку національної енергетики.

Аналіз даних імпорту пального в Україну за 2018 та 2023 роки в доларовому вираженні вказує на зміни у структурі та обсягах імпорту з різних країн. Розглянемо основні аспекти цих даних, використовуючи дані рисунків структури імпорту у розрізі країн-партнерів України у 2023 та 2018 роках.

У 2018 році основними постачальниками пального для України були Білорусь та Російська Федерація, що разом забезпечували понад 90% обсягу імпорту. Однак, у 2023 році спостерігається помітний зсув у структурі імпорту. Індія стала найбільшим постачальником, надаючи понад 657 мільйонів доларів США, що є більш ніж в 13 разів більшим порівняно з обсягами імпорту з Білорусі та Росії в 2018 році.

У 2018 році основними постачальниками пального для України були Білорусь та Російська Федерація, що разом забезпечували понад 90% обсягу імпорту. Однак, у 2023 році спостерігається помітний зсув у структурі імпорту. Індія стала найбільшим постачальником, надаючи понад 657 мільйонів доларів США, що є більш ніж в 13 разів більшим порівняно з обсягами імпорту з Білорусі та Росії в 2018 році. У 2018 році основними постачальниками пального для України були Білорусь та Російська Федерація, що разом забезпечували понад 90% обсягу імпорту. Однак, у 2023 році спостерігається помітний зсув у структурі імпорту. Індія стала найбільшим постачальником, надаючи понад 657

мільйонів доларів США, що є більш ніж в 13 разів більшим порівняно з обсягами імпорту з Білорусі та Росії в 2018 році.

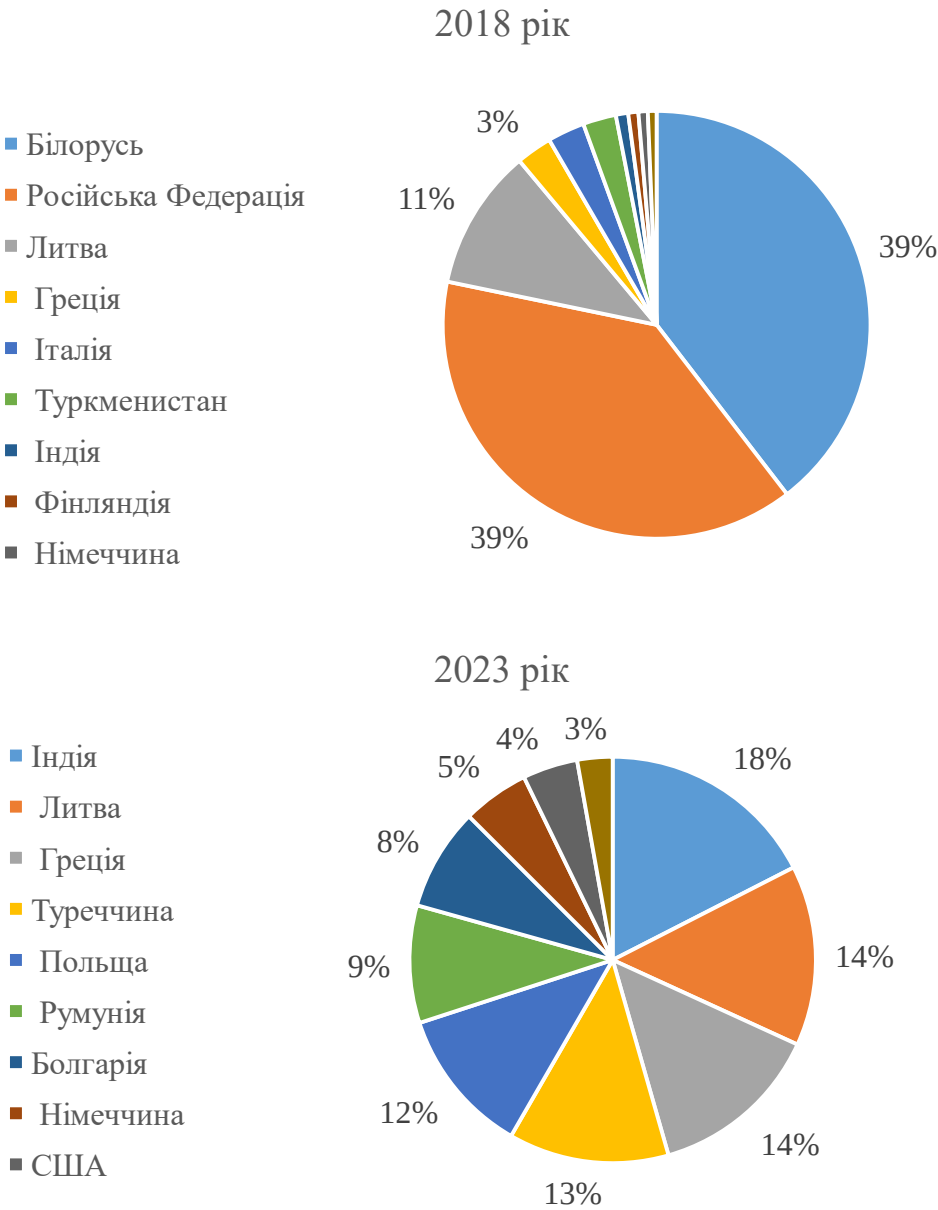

Рис. 2.2. Структура імпорту пального у розрізі країн партнерів за 2023 та 2018 роки

Джерело: сформовано автором на основі даних державної митної служби України

Литва залишається одним із важливих постачальників, але спостерігається зменшення її частки в загальному обсязі імпорту з 2018 року.

Греція, Туреччина та Польща також входять до першої п'ятірки постачальників, проте з різними обсягами поставок. Німеччина та Болгарія показали суттєве збільшення свого внеску в імпорту пального в Україну за період 2018-2023 роки. Водночас, Російська Федерація значно зменшила свою роль у постачанні пального, втративши лідерство на користь Індії.

Загальний обсяг імпорту пального зросла на 36%, що свідчить про збільшення потреб України в цьому ресурсі. Зміни в географії постачань можуть відображати стратегічні та економічні зрушення в енергетичному секторі України, а також спроби диверсифікації джерел постачань для забезпечення енергетичної безпеки країни.

Аналіз сучасного стану та динаміки імпорту нафтопродуктів ТОВ "Рута Нова-К" надасть інформацію про тенденції розвитку цього сектору.

Таблиця 2.3

Основні показники для аналізу стану ТОВ "Рута Нова-К"

Рік	2022	2021
Дохід	165 915 000 грн	101 528 000 грн
Чистий прибуток	7 149 000 грн	-1 029 000 грн
Активи	22 611 000 грн	14 942 000 грн
Зобов'язання	4 587 000 грн	4 067 000 грн
Собівартість реалізації	149 797 819 грн	92 757 408 грн

Джерело: сформовано автором на основі даних фінансової звітності підприємства за 2022 рік

Поточна ліквідність (Current Ratio) - характеризує здатність компанії погашати свої поточні зобов'язання строком до 1 року за рахунок оборотних активів. Індикатор дозволяє зрозуміти, чи є у фірми ресурси, які можна використати для погашення короткострокових вимог кредиторів. Рекомендоване значення $> 100\%$. У 2022 році поточна ліквідність компанії склала 390%, що на 42,5% більше за минулорічні показники, що вказує на покращення спроможності компанії погашати короткострокові зобов'язання за

рахунок оборотних активів. Це свідчить про те, що у компанії є великий запас оборотних активів, які можна використовувати для погашення поточних зобов'язань.

Абсолютна ліквідність (Cash Ratio) - найбільш жорсткий індикатор ліквідності, що відображає здатність компанії погашати поточні зобов'язання лише за рахунок грошових коштів та їх еквівалентів. Індикатор дозволяє зрозуміти, чи є у фірми кошти для задоволення вимог кредиторів на поточну дату. Рекомендоване значення $> 20\%$. У 2022 році абсолютна ліквідність компанії склала 24,2%, що у два рази менше за минулорічні показники.

Незважаючи на те, що поточна ліквідність компанії значно вища за рекомендоване значення, зниження абсолютної ліквідності на два рази порівняно з попереднім роком вказує на зменшення готівкових резервів. Компанії може бути корисно розглянути стратегії для покращення доступу до грошових коштів, щоб забезпечити стабільність оплати поточних зобов'язань.

Коефіцієнт швидкої ліквідності (Quick Ratio) - індикатор ліквідності, що описує короткострокову ліквідну позицію підприємства, тобто здатність покривати короткострокові зобов'язання найбільш ліквідними активами. У 2022 році швидка ліквідність компанії склала 212,4%, що на 127,7 більше за минулорічні показники. Це свідчить про збільшення здатності компанії погашати короткострокові зобов'язання за рахунок найбільш ліквідних активів.

Коефіцієнт автономії (Equity-to-Assets) - індикатор платоспроможності, що характеризує частку власного капіталу компанії у загальній сумі коштів, інвестованих у її діяльність. Чим вищий цей коефіцієнт, тим більш компанія є фінансово незалежною від кредиторів. Для нефінансових корпорацій оптимальне значення складає $\geq 50\%$. У 2022 році коефіцієнт на підприємстві складає 79,7%, що на 6,9% вище за показник у 2021 році. Зростання цього показника вказує на збільшення фінансової незалежності компанії від кредиторів.

Оборотність загальних активів (Total Assets Turnover) - індикатор ділової активності, що дозволяє виміряти продуктивність активів компанії шляхом їх порівняння із обсягом виручки. Оптимальні значення залежать від галузі. У 2022 оборотність активів на підприємстві складає 8,8, що на 1,6 вище за показник у 2021 році. Збільшення цього показника вказує на покращення ефективності використання активів для генерації виручки. У цілому, компанія демонструє позитивні тенденції у використанні ресурсів для погашення зобов'язань та покращенні фінансової стійкості. Однак, важливо враховувати спад абсолютної ліквідності та розглядати стратегії для забезпечення стабільності оплати поточних зобов'язань у майбутньому.

Кредитний ліміт показує, яку суму кредиту компанія може погасити в повному обсязі та вчасно за умови дотримання ліміту боргового навантаження. Традиційним фінансовим показником боргового навантаження є чистий борг/EBITDA, який показує, у скільки разів чистий борг (тобто загальний борг мінус грошові кошти) перевищує EBITDA (тобто прибуток до вирахування відсотків, податків та амортизації).

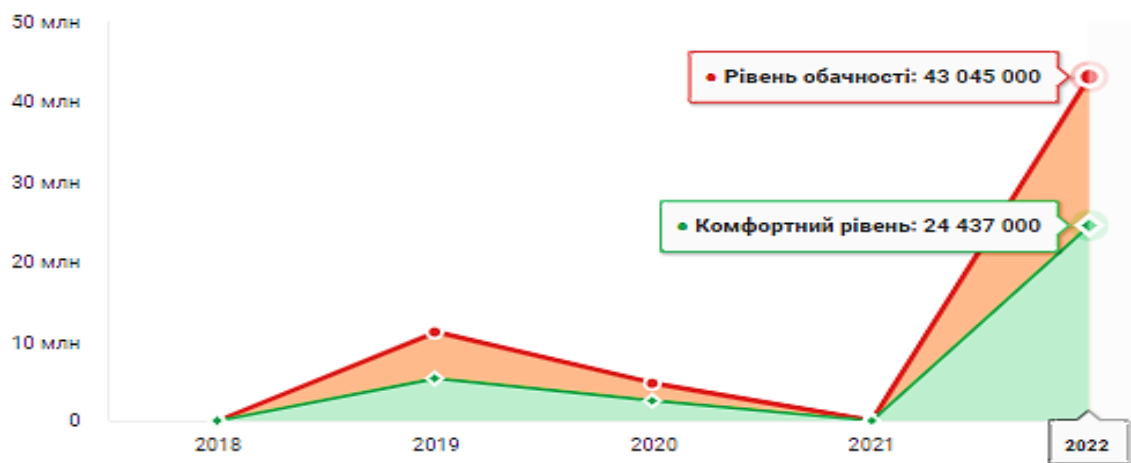

Рис. 2.4. Динаміка показників кредитування ТОВ "Рута Нова-К"

Джерело: сформовано автором на основі даних фінансової звітності підприємства

Формула потенційної кредитоспроможності компанії:

$$\text{LoanLimit} = N * \text{EBITDA} - \text{total_debt} + \text{cash}, (2.3)$$

де N — поріг боргового навантаження,

EBITDA — операційний прибуток до вирахування витрат за відсотками, сплати податків та амортизаційних відрахувань

Total Debt — загальний борг,

cash — готівкові кошти та еквіваленти.

У 2022 році Рівень обачності ТОВ "Рута Нова-К" склав 43,0 млн грн, це означає, що компанія має достатні ресурси для покриття своїх витрат на обслуговування боргу та виплати відсотків за позичками. а показник $\text{Net debt/EBITDA} = 5$, що вказує на високий рівень боргового навантаження в порівнянні з прибутковістю компанії. Комфортний рівень кредитування складав 24,4 млн грн, що свідчить про обсяг коштів, які вважаються прийнятними для боргових зобов'язань на даному етапі. показник Net debt/EBITDA у 2022 році є нижчим (3), що свідчить про сприятливу фінансову позицію компанії.

Аналіз показників кредитування вказує на стабільний фінансовий стан компанії та готовність до керування борговими зобов'язаннями на майбутнє.

Рентабельність активів 31,62%, показник вказує на те, що підприємство здатне генерувати високий рівень прибутку від своїх активів. Висока рентабельність активів свідчить про ефективне використання ресурсів.

Чиста маржа 4,31%. Цей показник показує відсоток чистого прибутку від загального доходу. Низька чиста маржа може вказувати на високі витрати чи конкурентний ринок. У даному випадку, маржа не є дуже великою, і можливо, варто звернути увагу на оптимізацію витрат.

Заборгованість 20,29%, що вказує на відсоток заборгованості підприємства перед кредиторами. Міра в 20,29% виглядає прийнятно, але слід забезпечити, щоб рівень заборгованості був у межах контролю для уникнення фінансових проблем.

Борги 25,45%, це вказує на фінансове навантаження підприємства. З 25,45% виглядає так, що частина активів фінансується за рахунок залучених коштів. Важливо враховувати співвідношення між власним та позиковим капіталом для забезпечення стабільності.

Коефіцієнт покриття на підприємстві складає 389,99%. Високий коефіцієнт покриття свідчить про те, що підприємство має достатні резерви, щоб покрити свої зобов'язання. Це позитивний сигнал для кредиторів та інвесторів.

Вражаюче зростання на 63,42% свідчить про високий рівень попиту на продукцію чи послуги підприємства. Такий позитивний тренд може бути результатом збільшення обсягів продажу на існуючих ринках, через збільшення попиту на паливні ресурси під час вторгнення у країну.

Суттєвий обсяг чистих продажів в розмірі 149 млн свідчить про те, що підприємство успішно конвертує виручку в чистий прибуток після врахування всіх витрат та витрат на виробництво та ділову діяльність.

Загалом, ці два показники вказують на успішну економічну діяльність підприємства. Проте для більш глибокого розуміння фінансового стану важливо враховувати й інші показники та аналізувати їх в контексті конкретної галузі та ринкових умов.

Загалом, фінансовий аналіз вказує на деякі позитивні аспекти діяльності підприємства у 2022 році, але також вказує на певні потенційні ризики та області для подальшого вдосконалення. Висока рентабельність активів і великий коефіцієнт покриття свідчать про ефективне використання ресурсів та готовність покривати фінансові зобов'язання. Однак низька чиста маржа може вказувати на потребу в оптимізації витрат та управління прибутковістю. Крім того, важливо слідкувати за рівнем заборгованості, щоб уникнути можливих фінансових труднощів.

Управління боргами і заборгованістю, разом з подальшою оптимізацією витрат, може покращити загальну стабільність фінансового положення

підприємства. Рекомендації також можуть включати ретельний моніторинг робочого капіталу та вдосконалення стратегії управління активами для досягнення додаткового покращення ефективності.

2.2. Аналіз показників ефективності імпорту нафтопродуктів ТОВ "Рута Нова-К"

Базовий коефіцієнт ефективності імпорту товарів, призначених для реалізації всередині країни визначається за формулою:

$$K_a^i(2022) = \frac{D_{\text{заг}}^i}{V_{\text{закуп.}}^i + V_{\text{тр.заг.}}^i + V_{\text{ін}}^i} = \frac{D_{\text{заг}}^i}{V_{\text{заг}}^i(\text{реаліз.})} = \frac{165\,915\,000}{149\,797\,819} = 1,108$$

$$K_a^i(2021) = \frac{D_{\text{заг}}^i}{V_{\text{закуп.}}^i + V_{\text{тр.заг.}}^i + V_{\text{ін}}^i} = \frac{D_{\text{заг}}^i}{V_{\text{заг}}^i(\text{реаліз.})} = \frac{101\,528\,000}{92\,757\,408} = 1,095$$

Надходження з-за кордону нафтопродуктів є ефективним, якщо базовий коефіцієнт ефективності імпорту товарів більше одиниці. Коефіцієнт ефективності ТОВ "Рута Нова-К" у 2022 році складає 1,108., натомість у 2021 році 1,095.

На основі даних можна зробити наступні висновки:

Коефіцієнт ефективності ТОВ "Рута Нова-К" зросло з 1,095 у 2021 році до 1,108 у 2022 році. Такий приріст може свідчити про позитивні тенденції в управлінні ресурсами та бізнес-процесами компанії.

Збільшення коефіцієнта ефективності може вказувати на поліпшене використання ресурсів, оптимізацію виробничих процесів чи підвищення продуктивності працівників. Збільшення ефективності може служити позитивним сигналом щодо стабільності та конкурентоспроможності підприємства на ринку.

Узагальнюючи, наразі можна сказати, що збільшення коефіцієнта ефективності свідчить про позитивні зрушення у функціонуванні підприємства, проте для повноцінного аналізу потрібно розглядати цей показник в контексті загального фінансового стану та стратегічних цілей компанії.

Альтернативний коефіцієнт ефективності імпорту товарів, призначених для реалізації всередині країни обчислюється так:

$$K_a^i(2022) = \frac{D_{\text{заг}}^i - B_{\text{заг}}^i}{D_{\text{заг}}^i - B_{\text{заг.альтер.}}^i} = \frac{165\,915\,000 - 149\,797\,819}{165\,915\,000 - 150\,770\,000} = \frac{16\,117\,181}{15\,145\,000} = 1,064$$

$$K_a^i(2021) = \frac{D_{\text{заг}}^i - B_{\text{заг}}^i}{D_{\text{заг}}^i - B_{\text{заг.альтер.}}^i} = \frac{101\,528\,000 - 92\,757\,408}{101\,528\,000 - 93\,770\,000} = \frac{8\,770\,592}{7\,758\,000} = 1,131$$

Імпорт є ефективним, коли K_a^i (реалізація) > 1 . У 2022 році коефіцієнт ефективності заміщення для ТОВ "Рута Нова-К" становив 1,064 порівняно з 1,131 у 2021 році. Коефіцієнт ефективності альтернативи зменшився з 1,131 у 2021 році до 1,064 у 2022 році. Таке зниження може свідчити про зниження рівня ефективності використання ресурсів або зміни в інших важливих аспектах діяльності компанії.

Зниження коефіцієнта може бути пов'язане з низкою факторів, таких як зміна керівництва, волатильність ринку, зміна стратегії компанії або економічні труднощі. Детальний аналіз причин зниження коефіцієнта ефективності заміщення необхідний для отримання загальної картини ситуації та визначення можливих заходів для виправлення ситуації.

Загалом, зниження коефіцієнта ефективності заміщення може свідчити про труднощі або можливі зміни в бізнес-моделі компанії. Подальший аналіз та взаємодія з іншими фінансовими даними може виявити конкретні фактори та визначити подальші заходи для покращення ситуації.

Частка ринку Частка ринку - це відносна частка загальних ринкових доходів, пов'язаних з основною діяльністю компанії. Це показник ринкової влади компанії: У 2022 році ТОВ "Рута Нова-К" займала 0,18% ринку, що на 0,05% більше, ніж у 2021 році, і на 0,1% більше, ніж у 2020 році.

Галузевий рейтинг - це порядковий номер (ранг) компанії серед інших компаній в її основному секторі діяльності, впорядкованих за оборотом.

Загалом, чим нижчий номер, тим більша компанія. Цей показник залежить не лише від ринкової влади, а й від загальної кількості компаній у секторі: в 2022 році ТОВ "Рута Нова-К" посідає 2687 місце в цій галузі, що на 401 компанію менше порівняно з 2021 роком.

Частка ринку - це порядковий номер (ранг) компанії серед інших компаній на ринку її основної діяльності, відсортованих за оборотом. Загалом, чим нижчий номер, тим більша компанія. Цей показник залежить не лише від ринкової влади, а й від загальної кількості компаній на ринку: У 2022 році ТОВ "Рута Нова-К" посіла 84 місце на ринку, що на дві позиції вище, ніж у 2021 році, але на 63 позиції нижче, ніж у 2020 році.

Абсолютний темп зростання доходу характеризує збільшення або зменшення чистого прибутку компанії. Вищий темп зростання може свідчити про тенденцію до збільшення обороту, але його потрібно порівнювати з розміром компанії: У 2022 році абсолютний темп приросту ТОВ "Рута Нова-К" сягнув 64,4 млн грн, що стало найвищим темпом приросту за п'ять років діяльності.

Середньорічний темп приросту виручки (CAGR) характеризує стійкість розвитку компанії за останні три роки. Цей показник показує, наскільки компанія зростає в середньому за рік: У 2022 році ТОВ "Рута Нова-К" мала темп зростання 17,2%, що стало найвищим показником серед видів діяльності компанії за останні чотири роки.

Підсумовуючи проаналізовані дані, у 2022 році ТОВ "Рута Нова-К" займало 0,18% ринку, що є збільшенням порівняно з 2021 роком і позитивним сигналом. Збільшення частки ринку може свідчити про зростання ринкової сили компанії. Компанія посідає 2687 місце в галузі, опустившись на 401 позицію порівняно з 2021 роком. Зниження рейтингу може бути пов'язане з конкуренцією та змінами в структурі ринку: У 2022 році ринкова позиція ТОВ "Рута Нова-К" становила 84 місце, що на дві позиції вище, ніж у 2021 році.

Однак це на 63 позиції нижче, ніж у 2020 році. Зміна в рейтингу може бути зумовлена різними ринковими факторами.

Абсолютний приріст виручки у 2022 році становить 64,4 млн грн, що є найвищим показником за останні п'ять років. Це свідчить про значне збільшення чистого прибутку компанії. Середньорічний темп приросту виручки у 2022 році склав 17,2%, що є найвищим показником за останні чотири роки. Це свідчить про фінансовий успіх компанії у 2022 році та підтверджує ефективний фінансовий менеджмент і високий рівень доходів.

Детальний аналіз фінансових та ринкових показників ТОВ "Рута Нова-К" свідчить про стабільність та зростання компанії протягом останніх років. Збільшення частки ринку та абсолютного зростання доходів свідчить про успішну стратегію виходу на ринок та ефективні виробничі процеси.

Однак зміни в ринкових і галузевих позиціях потрібно ретельно оцінювати. Зниження галузевих позицій може бути наслідком змін у конкурентному середовищі або в галузі. Важливо визначити фактори, що впливають на ці зміни, і вжити заходів для підтримки конкурентоспроможності.

Високі темпи зростання доходів і середньорічні темпи приросту свідчать про стабільний розвиток компанії, але не варто забувати про управління ризиками та адаптацію стратегії до змін в економічному середовищі. Комплексний аналіз конкурентної ситуації, ринкового попиту та ефективності бізнесу допоможе в подальшому стратегічному плануванні та управлінні.

ТОВ "Рута Нова-К" у 2022 році продемонструвала неабиякі фінансові успіхи та динамічний розвиток. Збільшення частки ринку, значне абсолютне зростання виручки та високі темпи зростання підтверджують ефективність стратегії компанії. Однак зниження ринкових та галузевих позицій вимагає уваги та подальшого аналізу для забезпечення стабільності та конкурентоспроможності в майбутньому. В цілому, компанія демонструє сприятливі результати, але динаміка змін потребує ретельного моніторингу та негайного вжиття заходів для забезпечення майбутньої стійкості та успіху.

2.3. Аналіз чинників, що впливають на імпорт нафтопродуктів ТОВ "Рута Нова-К" в умовах дії воєнного стану

Україна - країна, енергетичні потреби якої значною мірою залежать від імпорту нафтопродуктів. Однак на компанії, що займаються імпортом та дистрибуцією нафтопродуктів в умовах воєнного стану, впливає низка факторів, які можуть суттєво ускладнити цей процес.

Метою цього аналізу є вивчення факторів, що впливають на поширення нафтопродуктів, імпортованих ТОВ "Рута Нова-К" в умовах воєнного стану. З огляду на складнощі, пов'язані з геополітичним середовищем, цей аналіз має велике значення для компанії. Одним з основних факторів, що впливають на імпорт нафтопродуктів, є питання транспортування товарів через державний кордон. Перетин кордонів є важливим питанням для ТОВ "Рута Нова-К" на поточному етапі, коли пересування та торгівля обмежені воєнним станом. Враховуючи складність цієї ситуації, включаючи посилення військового контролю та обмеження мобільності, ретельне вивчення та розуміння цих факторів є необхідним для успішного імпорту нафтопродуктів. Для того, щоб компанія могла ефективно виконувати свої функції та залишатися конкурентоспроможною на ринку, необхідно визначити шляхи подолання викликів та залучення додаткових ресурсів для забезпечення безперебійного переміщення товарів через кордон. Умови воєнного стану призводять до зміни процедур перетину кордону, посилення контролю та обмежень на переміщення товарів.

Вивчення можливостей альтернативних ринків також дає можливість визначити найбільш прибутковий напрямок для Товариства з обмеженою відповідальністю "Рута Нова-К". Крім того, слід ретельно розглянути такий фактор - рівень податків і зборів, оскільки він може мати значний вплив на логістику імпорту нафтопродуктів і загальний фінансовий результат діяльності компанії. Умови воєнного стану можуть призвести до змін у податковій та

митній політиці. Підвищення митних тарифів на імпорт нафтопродуктів може суттєво вплинути на імпортні витрати ТОВ "Рута Нова-К". Це може призвести до зростання зовнішньоторговельних витрат, оскільки компанії доведеться сплачувати більше митних платежів. Чим вищі тарифи, тим вища вартість імпорту нафтопродуктів.

Окрім заробітної плати та податків, слід також брати до уваги інфраструктуру та ситуацію з транспортуванням нафтопродуктів. Недостатня інфраструктура може ускладнити транспортування нафтопродуктів з місць видобутку до ТОВ "Рута Нова-К". Погані дороги, недостатня пропускна здатність нафтопроводів і транспортних мереж можуть призвести до затримок і збитків для компанії. Незалежно від того, чи буде покращено існуючу інфраструктуру або побудовано нові маршрути для транспортування нафтопродуктів, все це може вплинути на ціни імпорту та загальну конкурентоспроможність компанії.

Тому підвищення тарифів, додаткові податки та стан інфраструктури є важливими факторами, які ТОВ "Рута Нова-К" має враховувати при аналізі вартості та реалізації імпорту нафтопродуктів. Воєнний стан може мати значний вплив на стан транспортних шляхів, автомобільних та залізничних доріг. Перебої в роботі інфраструктури, такі як пошкодження доріг і мостів та зупинки в транспортуванні нафтопродуктів, можуть стати серйозною перешкодою для своєчасного та безперебійного імпорту цих товарів.

Підсумовуючи, одним з найважливіших факторів є загроза безпеці імпорту та дистрибуції нафтопродуктів в країні. Під час воєнного стану існують значні ризики терористичних атак, диверсій та руйнування інфраструктури, що відповідає за постачання та розподіл нафтопродуктів. Такі події можуть призвести до перебоїв у постачанні та скорочення або скасування можливостей для імпорту.

Іншим фактором, що впливає на імпорт нафтопродуктів в умовах воєнного стану, є нерозвиненість транспортної інфраструктури та зменшення

пропускної спроможності. Воєнний стан може призвести до обмеження руху транспорту, закриття пунктів перетину кордону та інших обмежень, що ускладнить транспортування та розподіл нафтопродуктів по всій країні. Як наслідок, транспортні витрати можуть зрости, а швидкість доставки знизитися, що вплине на ланцюжок поставок і доступність нафтопродуктів. Ще одним фактором, який може вплинути на імпорт нафтопродуктів в умовах воєнного стану, є зниження прибутковості компаній. Через скорочення обсягів торгівлі та обмежений доступ до ринків, компанії можуть зазнати збитків через зменшення обсягів продажів та збільшення витрат на закупівлі. Це може призвести до скорочення кількості працівників, зменшення обсягів виробництва та навіть загрози банкрутства для деяких підприємств.

Аналіз факторів, що впливають на імпорт нафтопродуктів в Україну ТОВ "Рута Нова-К", є важливим питанням для економічного розвитку компанії. Одним з основних факторів, що впливають на імпорт нафтопродуктів в Україну, є вплив воєнного стану. Військові конфлікти призводять до атак на інфраструктуру, що не тільки спричиняє пошкодження та витрати, але й ускладнює проведення планового технічного обслуговування. Блокада портів та обмеження судноплавних шляхів перешкоджають постачанню нафтопродуктів до країни, що негативно впливає на логістику та ціни. Недостатня або погано підтримувана інфраструктура може призвести до затримок, збільшення витрат і перебоїв у постачанні. Компанії повинні оцінювати надійність таких інфраструктурних об'єктів, щоб забезпечити безперебійний та економічно ефективний імпорт.

Іншим важливим фактором є скорочення імпорту через запровадження воєнного стану. Несприятлива зовнішньоекономічна ситуація та невизначеність щодо економічної стабільності можуть знизити інтерес іноземних постачальників до українського ринку. Військовий конфлікт спричинив різкі коливання обмінного курсу та інфляцію, що вплинуло на вартість та доступність імпортованих нафтопродуктів. Невизначеність, пов'язана з

військовим конфліктом, наражає на ризик інвесторів та компанії, які прагнуть імпортувати нафтопродукти, що призводить до скорочення інвестицій та обмеження доступу до фінансування.

SWOT - це ефективний інструмент бізнес-планування, який використовується бізнесом для формулювання стратегій. Цей інструмент допомагає проаналізувати внутрішні фактори, що впливають на організацію, а також зовнішні фактори, які можуть впливати на неї. Проведемо SWOT аналіз табл. 2.5., щоб визначити, як використовувати сильні сторони, можливості, уникнути загроз і усунути слабкі сторони.

Таблиця 2.5

SWOT-аналіз ТОВ "Рута Нова-К" в умовах дії воєнного стану

Strengths (Сильні сторони): 1. Активна співпраця з іноземними партнерами забезпечує додаткові джерела постачання нафтопродуктів. 2. Інвестиції в модернізацію та розширення сприяють покращенню інфраструктури та збільшенню потужностей компанії.	Weaknesses (Слабкі сторони): 1. Зменшення імпорту через обмеження на кордоні створює труднощі у забезпеченні необхідними запасами нафти. 2. Загрози для транспортної інфраструктури: можливі пошкодження доріг та трубопроводів, що призводить до збільшених витрат.
Opportunities (Можливості): 1. Розширення впливу на паливному ринку: активна політика та інвестиції можуть допомогти розширити ринок та залучити нових клієнтів. 2. Модернізація та розширення потужностей створює можливості для збільшення обсягів виробництва та постачання.	Threats (Загрози): 1. Зменшення попиту через конфлікти в інших секторах економіки впливає на обсяги імпорту нафтопродуктів та призводить до скорочення доходів. 2. Можливі пошкодження транспортної інфраструктури через бойові дії загрожують стабільності постачання та збільшує витрати на реконструкцію.

Джерело: сформовано автором на основі аналізу підприємства

SWOT аналіз може допомогти вам проаналізувати свій бізнес зі стратегічної точки зору. Незважаючи на значні виклики у зв'язку з воєнним станом, ТОВ "Рута Нова-К" виявляється стійкою компанією, що демонструє професіоналізм та стратегічний підхід. Активність на зовнішньому ринку, інвестиції у модернізацію та збільшення потужностей дозволяють компанії продовжувати постачати нафтопродукти в Україну, навіть у непередбачуваних умовах воєнного конфлікту. Однак, слід продовжувати уважно враховувати загрози та виробляти стратегії для ефективного управління ризиками в невпевненому середовищі.

Україна є транзитною країною для багатьох нафтопроводів, що постачають нафтопродукти до Європи. Геополітичні аспекти конфлікту можуть вплинути на міжнародні дипломатичні відносини та угоди щодо імпорту нафти. Воєнний стан може вплинути на безпеку та пропускну здатність українських нафтопроводів. Як наслідок, обсяги транспортування можуть зменшитися, а ризики для постачання нафтопродуктів в Україну - зрости. Політична нестабільність, конфлікти та напруженість у ключових нафтовидобувних регіонах порушують ланцюги поставок і створюють невизначеність. Компаніям слід вирішувати ці проблеми шляхом ретельного моніторингу геополітичного розвитку, диверсифікації джерел імпорту та стратегічного управління запасами для пом'якшення потенційних перебоїв у постачанні.

Торговельна політика, включаючи імпортні тарифи та правила, може мати значний вплив на ефективність імпорту нафтопродуктів. Високі тарифи та складна регуляторна база перешкоджають конкурентоспроможності імпорту та збільшують витрати компаній. Для оптимізації імпортних стратегій та мінімізації витрат компаніям необхідно бути в курсі міжнародних торговельних переговорів, тарифних структур та нормативно-правових актів.

Ринкові коливання впливають на ціни та пропозицію, що, в свою чергу, впливає на ефективність імпорту нафтопродуктів. Зміни світових цін на нафту, валютних курсів, попиту та пропозиції можуть безпосередньо впливати на

структуру собівартості імпортованих нафтопродуктів. Компанії повинні використовувати стратегії управління ризиками, такі як хеджування, щоб зменшити потенційний негативний вплив ринкових коливань на ефективність імпорту.

Всі ці фактори підтверджують необхідність ретельного вивчення та оцінки всіх можливих наслідків контрабанди товарів, особливо нафтопродуктів. Розуміння цих потенційних проблем та вжиття заходів для мінімізації ризиків дозволить уникнути можливих затримок, збитків та непередбачуваних витрат. Умови воєнного стану можуть передбачати заборону або обмеження на імпорт товарів з певних країн або регіонів.

На управління бізнесом впливають не лише внутрішні, а й зовнішні чинники. Причому останні, мабуть, є більш важливими, ніж перші. Зовнішнє середовище досліджується за допомогою PEST-аналізу, відомого під абревіатурою PEST, який охоплює вивчення впливу макросередовища на компанії, тобто політичних (Political), економічних (Economic), соціокультурних (Sociocultural) і технологічних (Technological) факторів. Це необхідно для оцінки поточної ситуації та прогнозування змін.

Подібно до методу вивчення внутрішніх і зовнішніх факторів, відомого як SWOT-аналіз, PEST-аналіз передбачає комплексне вивчення кожної сфери, важливої для компанії, відповідно до конкретних критеріїв. Існує низка причин, чому компаніям, особливо новачкам на ринку, потрібен PEST-аналіз. Він дозволяє зрозуміти, чи користується їхня продукція попитом у споживачів, як на неї можуть вплинути зовнішні фактори, чи є можливості виходу на інші ринки, які переваги мають конкуренти, тенденції ризиків та їхній вплив на майбутній бізнес компанії тощо.

На основі проведеного аналізу підприємства, проведемо PEST-аналіз у табл. 2.6., щоб визначити вплив зовнішніх факторів на ТОВ "Рута Нова-К" у контексті воєнного стану та його впливу на імпорт нафтопродуктів в Україну.

PEST аналіз вказує на те, що компанія ТОВ "Рута Нова-К" стикається з численними викликами в умовах воєнного стану. Специфічні політичні обмеження, економічні труднощі та зміни у споживчих та технологічних тенденціях вимагають стратегічного планування та адаптації. Інвестиції в технології та модернізація можуть допомогти компанії протистояти викликам та залишатися конкурентоспроможною в умовах невизначеності.

Таблиця 2.6

PEST-аналіз ТОВ "Рута Нова-К" в умовах дії воєнного стану

Політичний фактор (Political): Зміни в режимі перетину кордону: Обмеження та нові правила на кордоні можуть вплинути на логістику та швидкість перетину митниці. Обмеження на торгівлю з невідконтрольними територіями: Політичні обмеження можуть призвести до скорочення імпорту нафтопродуктів.	Економічний фактор (Economic): Збільшення витрат на імпорт: Вартість транспортування та митні збори можуть зрости через нові правила перетину кордону. Скорочення виробництва в інших секторах: Зменшення попиту в інших галузях може призвести до зниження обсягів імпорту.
Соціокультурний фактор (Sociocultural): Вплив на споживчість нафтопродуктів: Зміни в споживчому патерні внаслідок воєнного стану можуть вплинути на попит. Втрата доходів населення: Втрати в інших секторах економіки можуть призвести до зменшення доходів населення та спаду попиту на пальне.	Технологічний фактор (Technological): Модернізація інфраструктури: Інвестиції в технологічний розвиток можуть поліпшити логістику та забезпечити ефективне транспортування нафтопродуктів. Інновації в області енергетики: Розвиток нових енергетичних технологій може вплинути на конкурентоспроможність нафтопродуктів.

Джерело: сформовано автором на основі аналізу підприємства

Висновок з PEST аналізу для ТОВ "Рута Нова-К" в умовах воєнного стану підкреслює необхідність уважного стратегічного планування та гнучкості в реагуванні на зміни у зовнішньому середовищі. Політичні обмеження та

економічні труднощі викликають потребу у підтримці стійкості ланцюга постачання та управлінні ризиками.

Соціокультурні зміни, зокрема втрата доходів населення та зміни в споживчому патерні, вимагають від компанії розуміння та адаптації до нових реалій. Продовження інвестицій у технологічний розвиток може допомогти не лише у покращенні ефективності та стабільності в умовах воєнного конфлікту, але і в підтримці конкурентоспроможності через прийняття інновацій.

Іншим важливим аспектом є стратегія пошуку нових ринків та клієнтів, що може збалансувати втрати через обмеження та зменшення попиту внаслідок воєнного стану. Збереження активної політики розширення та партнерства підкреслює визначеність компанії в забезпеченні сталого інтересу та розвитку, навіть у складних умовах.

Загалом, висновок вказує на те, що в умовах воєнного конфлікту ТОВ "Рута Нова-К" залишається активною та стратегічною компанією, готовою адаптуватися до змін та надалі забезпечувати стабільне постачання нафтопродуктів в Україну. Таким чином, аналіз факторів, що впливають на імпорт нафтопродуктів ТОВ "Рута Нова-К" в умовах воєнного стану, дозволяє компанії краще зрозуміти складність та ризики роботи нафтопроводів в умовах конфлікту та геополітичної напруженості. Такий аналіз з урахуванням усіх факторів допоможе сформулювати стратегію мінімізації потенційних ризиків та максимізації ефективності імпорту нафтопродуктів для подальшого розвитку компанії. Розробка відповідної стратегії є важливим кроком у забезпеченні стійкості та успішності діяльності нафтопереробної компанії в умовах складної геополітичної ситуації та непередбачуваних конфліктів. Розглядаючи різні сценарії розвитку подій, компанія може найбільш ефективно реагувати на зміни та забезпечувати стабільне постачання нафтопродуктів.

Аналіз факторів, що впливають на імпорт нафтопродуктів в Україну в умовах воєнного стану, показує, що цей процес потребує ретельного планування та управління. Воєнний стан може обмежити переміщення та

торгівлю нафтопродуктами, знизити зацікавленість іноземних постачальників та погіршити геополітичну ситуацію на транспорті. Тому компанії, що імпортують нафтопродукти в умовах воєнного стану, підпадають під вплив різних факторів, які ускладнюють їхню діяльність. Успішна робота в умовах воєнного стану вимагає продуманої стратегії, планування ризиків та ефективного управління всіма процесами, пов'язаними з імпортом нафтопродуктів.

Висновки до розділу 2

На основі аналізу з розділу 2, можемо зазначити, що останніми роками Україна опинилася в складних умовах через повномасштабне вторгнення. Воєнний стан суттєво вплинув на економіку країни, в тому числі на імпорт нафтопродуктів, а ТОВ "Рута Нова-К" є одним із постачальників нафтопродуктів в Україну, забезпечуючи країну вкрай необхідними запасами пального.

У 2018 році імпорт палива становив 5 540 млн доларів США, а у 2019 році знизився на 3,9% до 5 316 млн доларів США. Це може бути пов'язано з низкою факторів, зокрема зі зміною кон'юнктури ринку, попиту та економічної ситуації в країні.

У 2021 році цей показник різко збільшився на 65,2 % до 5 614 млн доларів США. Це може свідчити про відновлення економіки після пандемії та зростання попиту на паливо. Однак у 2022 і 2023 роках відбувається новий різкий зсув у динаміці імпорту: у 2022 році імпорт пального збільшується майже у 2,5 раза до 8 801 млн доларів США. Однак у 2023 році спостерігається різка зміна - зниження на 48,4 % до 4 541 млн доларів США.

Динаміка імпорту ілюструє нестабільність енергетичного ринку та можливий вплив економічних і геополітичних чинників на енергетичний сектор України. Ці коливання важливо враховувати під час розроблення стратегії енергетичної безпеки та планування розвитку енергетичного сектору країни.

Аналіз імпорту палива в Україну в 2018 і 2023 роках у доларовому виразі показує зміни в структурі та обсягах імпорту з різних країн; розглянемо основні аспекти цих даних на прикладі структури імпорту України за країнами-партнерами в 2023 і 2018 роках.

У 2018 році основними постачальниками палива для України були Білорусь і Російська Федерація, на частку яких припадало понад 90 % імпорту. Однак 2023 року в структурі імпорту відбулися помітні зміни. Найбільшим постачальником стала Індія, яка поставила 657 млн доларів США, що більш ніж у 13 разів перевищує обсяг імпорту з Білорусі та Росії 2018 року.

У 2018 році Білорусь і Російська Федерація були основними постачальниками пального в Україну, на них припадало понад 90 % імпорту. Однак 2023 року в структурі імпорту відбулися помітні зміни. Найбільшим постачальником стала Індія, яка поставила понад 657 млн доларів США, що більш ніж у 13 разів перевищує обсяг імпорту з Білорусі та Росії 2018 року.

У 2018 році Білорусь і Російська Федерація були основними постачальниками пального в Україну, на них припадало понад 90 % імпорту. Однак 2023 року в структурі імпорту відбулися помітні зміни. Найбільшим постачальником стала Індія, яка поставила понад 657 млн доларів США, що більш ніж у 13 разів перевищує обсяг імпорту з Білорусі та Росії у 2018 році.

Коефіцієнт поточної ліквідності - відображає здатність підприємства погашати поточні зобов'язання за рахунок оборотних активів протягом одного року. Цей показник допомагає визначити, чи є у підприємства ресурси для задоволення вимог короткострокових кредиторів. Рекомендоване значення не менше 100 % - 2022 року коефіцієнт ліквідності компанії становив 390 %, збільшившись на 42,5 % порівняно з попереднім роком, що свідчить про поліпшення здатності компанії погашати короткострокові зобов'язання за рахунок оборотних активів. Це свідчить про те, що в компанії є великий запас ліквідних активів, які можуть бути використані для погашення поточних зобов'язань.

Абсолютна ліквідність (коефіцієнт готівкової готівки) є найсуворішим показником ліквідності та відображає здатність обслуговувати поточні зобов'язання тільки за рахунок грошових коштів та їх еквівалентів. Цей показник дає уявлення про те, чи має компанія в даний час кошти для задоволення вимог своїх кредиторів. Рекомендоване значення - $>20\%$; 2022 року абсолютна ліквідність компанії становила $24,2\%$, що вдвічі нижче, ніж минулого року.

Коефіцієнт поточної ліквідності - це показник ліквідності, що відображає короткострокову ліквідність компанії, тобто її здатність покривати короткострокові зобов'язання найліквіднішими активами. У 2022 році поточна ліквідність компанії становила $212,4\%$, що на $127,7\%$ більше, ніж у попередньому році. Це свідчить про збільшення здатності погашати короткострокові зобов'язання найбільш ліквідними активами.

Коефіцієнт забезпеченості власними коштами є показником платоспроможності та відображає відношення власного капіталу до загальної суми коштів, вкладених у бізнес. Що вищий цей показник, то більш фінансово незалежна компанія від своїх кредиторів. Для нефінансових корпорацій оптимальним є значення вище за 50% ; 2022 року коефіцієнт становив $79,7\%$, що на $6,9\%$ вище, ніж 2021 року. Зростання цього показника свідчить про підвищення фінансової незалежності компаній від кредиторів.

Коефіцієнт ефективності ТОВ "Рута Нова-К" збільшився з $1,095$ у 2021 році до $1,108$ у 2022 році. Дане зростання може свідчити про позитивну динаміку в управлінні ресурсами та операційними процесами компанії.

У 2022 році коефіцієнт альтернативної ефективності ТОВ "Рута Нова-К" склав $1,064$ порівняно з $1,131$ у 2021 році. Коефіцієнт альтернативної ефективності знизився з $1,131$ у 2021 році до $1,064$ у 2022 році. Таким чином, аналізуючи поточну ситуацію та динаміку імпорту нафтопродуктів ТОВ "Рута Нова-К" в умовах воєнного стану, можна зробити висновок, що компанія стикається зі значними викликами. Однак професіоналізм компанії, активне

дослідження ринку та модернізація потужностей дозволили забезпечити стабільне постачання нафтопродуктів в Україну навіть у цій критичній ситуації.

РОЗДІЛ 3. ЗАХОДИ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ІМПОРТУ НАФТОПРОДУКТІВ ТОВ "РУТА НОВА-К» В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

3.1. Розробка рекомендацій з підвищення ефективності імпорту нафтопродуктів

На сучасному етапі розвитку процес освоєння зовнішніх ринків супроводжується значними труднощами і проблемами, викликаними недосконалими формами фінансових розрахунків, нерозвиненістю транспортної та ринкової інфраструктури, договірно-правової бази, митного та податкового правозастосування. Для підвищення ефективності імпорту компанії повинні враховувати два аспекти: процедурний та стратегічний. Процедурні аспекти в основному пов'язані з митними правилами та регулюванням імпорту. Стратегічний аспект передбачає оцінку стану зовнішнього середовища, формулювання організаційних цілей та прийняття рішень щодо створення та утримання конкурентних переваг, які можуть забезпечити довгострокову прибутковість бізнесу.

Сучасний світ, охоплений економічними і політичними турбуленціями, вимагає від компаній, зокрема тих, що здійснюють імпорт нафтопродуктів, високого рівня стратегічного планування та гнучкості. ТОВ "Рута Нова-К", спеціалізуючись на імпорті та постачанні нафтопродуктів в Україну, активно реагує на виклики ринку та використовує інноваційні підходи для забезпечення стабільності та ефективності своєї діяльності, розглянемо наведені рекомендації у табл. 3.1. Умови дії воєнного стану можуть вносити серйозні виклики та змінювати динаміку імпортової діяльності підприємств.

Ця таблиця надає конкретні рекомендації з підвищення ефективності імпорту нафтопродуктів для ТОВ "Рута Нова-К". За допомогою такого підходу

можна легко спостерігати за кожним аспектом та вживати необхідні заходи для оптимізації ланцюга постачання в умовах воєнного стану.

Таблиця 3.1.

Розробка рекомендацій з підвищення ефективності імпорту
нафтопродуктів ТОВ "Рута Нова-К"

Аспект	Рекомендації
1. Логістика та транспортування	- Оцінити можливості використання альтернативних маршрутів для обходу обмежень на кордоні. - Збільшити ефективність транспортування шляхом вдосконалення логістичних процесів та вибору оптимальних маршрутів.
2. Ризиковий менеджмент	- Розробити стратегії управління ризиками та використовувати інструменти страхування для зменшення фінансових втрат в разі можливих подій. - Проводити систематичний аналіз ризиків та адаптувати стратегії управління ризиками відповідно до змін в економічному та політичному середовищі.
3. Диверсифікація постачальників	- Розвивати стратегію диверсифікації постачальників для зменшення залежності від одного джерела та мінімізації впливу політичних обмежень. - Посилення співпраці з різними постачальниками для резервування джерел та забезпечення надійності ланцюга постачання.
4. Інвестиції в інфраструктуру	- Збільшити інвестиції в модернізацію та розвиток інфраструктури для підвищення швидкості та надійності транспортування нафтопродуктів. - Розглядати можливості партнерства з іншими компаніями або урядовими організаціями для спільного розвитку інфраструктури

Джерело: сформовано автором

На основі аналізу можна запропонувати наступні рекомендації для підвищення ефективності імпорту нафтопродуктів ТОВ "Рута Нова-К":

Забезпечення сталості постачань є пріоритетним завданням для ТОВ "Рута Нова-К". Шляхом укладання довгострокових контрактів з надійними постачальниками, компанія мінімізує ризики перерв у постачаннях, особливо в умовах воєнного стану. Регулярний моніторинг виробництва постачальників дозволяє компанії оперативно реагувати на будь-які зміни у їхній діяльності, що може вплинути на постачання.

Однією з ключових стратегій ТОВ "Рута Нова-К" у покращенні імпорту нафтопродуктів є створення стратегічних резервів нафтопродуктів. Ця стратегія передбачає активне формування запасів, які можуть бути використані в періоди нестабільності або труднощів у постачанні нафтопродуктів. Запаси нафтопродуктів є важливим засобом забезпечення стабільності і безпеки постачання, особливо в умовах глобальних ринкових коливань та несприятливих економічних умов.

Реалізація цієї стратегії передбачає проведення комплексного аналізу ринкових умов, прогнозування попиту на нафтопродукти та раціональне визначення обсягів резервів. Компанія повинна систематично оцінювати ризики, пов'язані зі змінами в міжнародних відносинах, політичною нестабільністю, природними катастрофами та іншими чинниками, які можуть вплинути на постачання нафтопродуктів.

Створення стратегічних резервів нафтопродуктів передбачає не лише формування запасів, але й їхнє ефективне управління. Компанія повинна мати чіткий механізм використання цих резервів в критичних ситуаціях, таких як перебої в постачанні або зростання цін на ринку. Такий підхід дозволить забезпечити безперебійне функціонування бізнесу навіть у непередбачуваних умовах.

Враховуючи вищезазначені фактори, створення стратегічних резервів нафтопродуктів виявляється не лише важливим елементом стратегії імпорту ТОВ "Рута Нова-К", але й ключовим засобом забезпечення стабільності, безпеки та ефективності її діяльності в умовах конкурентного ринкового середовища. Для успішного управління стратегічними резервами, ТОВ "Рута Нова-К" повинно систематично моніторити ринкові тренди та аналізувати фактори, що можуть впливати на постачання. При цьому важливо враховувати глобальні та регіональні зміни, які можуть відзначатися впливом економічних, політичних чи природних факторів.

Достатній рівень стратегічних запасів повинен бути збалансований так, щоб вони вистачали на періоди можливих перебоїв у постачанні, але при цьому не завищували, щоб не порушувати оптимальну ефективність ланцюга постачань. Оптимізація запасів вимагає точного аналізу попиту, ризиків та вартості утримання запасів.

Збільшення інвестицій в модернізацію та розвиток інфраструктури для підвищення швидкості та надійності транспортування нафтопродуктів є важливим кроком для покращення ефективності бізнесу ТОВ "Рута Нова-К". Ось деякі можливості та висновки щодо цього питання:

Модернізація транспортних маршрутів: Інвестування в розвиток сучасних транспортних маршрутів дозволить оптимізувати доставку нафтопродуктів, зменшити час та витрати на транспортування, а також підвищити надійність поставок.

Впровадження технологій моніторингу і автоматизації: Інвестування у сучасні технології моніторингу і автоматизації допоможе підвищити контроль за процесом транспортування нафтопродуктів, забезпечити оперативне виявлення будь-яких проблем або відхилень, а також зменшити ризики негативних наслідків.

Розвиток інфраструктури та транспортних засобів: Інвестування в розвиток сучасної інфраструктури для транспортування нафтопродуктів, такої як підвищення ємності та технічного стану танкерів або залізничних цистерн, підвищення ефективності портових та складських установок, також сприятиме підвищенню швидкості та надійності поставок.

Енергоефективність та екологічна стійкість: Інвестування у розвиток та впровадження енергоефективних та екологічно чистих технологій у транспортуванні нафтопродуктів дозволить зменшити викиди та споживання ресурсів, що є важливим аспектом сталого розвитку та забезпечення довгострокової конкурентоспроможності.

Розробка та впровадження системи прогнозування попиту є важливим кроком для точного визначення обсягів стратегічних резервів. Технології прогнозування, враховуючи історичні дані та актуальні тренди, дозволяють адаптувати запаси до змін в ринкових умовах.

Умови ринку постійно змінюються, тому важливо регулярно оновлювати стратегії управління запасами та стратегічні резерви. Адаптація до нових реалій ринку та швидке прийняття рішень допомагає зберігати ефективність системи управління запасами.

Впровадження сучасних інформаційних технологій у систему управління запасами дозволяє автоматизувати процеси моніторингу, прогнозування та оптимізації запасів. Це підвищує ефективність та точність управління запасами.

Ефективна комунікація та співпраця з ключовими постачальниками є важливим елементом забезпечення сталості постачань. Регулярні переговори та обмін інформацією допомагають підтримувати високий рівень взаєморозуміння та партнерства.

Розгляд можливостей розширення кількості постачальників та диверсифікація їхньої географічної присутності є ключовим елементом стратегії ТОВ "Рута Нова-К". Це дозволяє компанії зменшити ризики, пов'язані з економічними та політичними факторами в окремих регіонах.

Імпорт нафтопродуктів є ключовою складовою стратегії компанії, ТОВ "Рута Нова-К". Розглянемо деякі варіанти та висновки з економічної точки зору щодо розширення кількості постачальників та диверсифікації їхньої географічної присутності:

1. Розширення кількості постачальників: Збільшення кількості постачальників нафтопродуктів може зменшити залежність від одного або кількох постачальників і зменшити ризик виникнення проблем з постачанням, таких як затримки чи відмови. Це може бути вигідно з економічної точки зору, оскільки дозволить уникнути можливих втрат в разі проблем з одним постачальником.

2. Диверсифікація географічної присутності постачальників: Розширення географічного спектра постачальників може зменшити ризик впливу геополітичних або природних факторів на постачання нафтопродуктів. Наприклад, якщо один регіон стикається з політичною нестабільністю або природною катастрофою, імпорт може бути забезпечений іншими регіонами.

3. Переваги конкуренції між постачальниками: Збільшення кількості постачальників може також призвести до зниження цін через підвищену конкуренцію. Конкурентна боротьба між постачальниками може стимулювати їх до надання кращих умов і цін, що може бути вигідно для ТОВ "Рута Нова-К" з економічної точки зору.

4. Стабільність постачання та зниження ризиків: Розширення бази постачальників може забезпечити більшу стабільність постачання нафтопродуктів і зменшити ризик втрат в разі непередбачуваних обставин, таких як зміни у геополітичній ситуації або природні катастрофи.

Загалом, стратегія розширення кількості постачальників та диверсифікації їхньої географічної присутності може бути важливим економічним кроком для ТОВ "Рута Нова-К". Це дозволить компанії забезпечити стабільне і надійне постачання нафтопродуктів за конкурентоспроможними цінами та зменшити ризики, пов'язані з одним або обмеженим числом постачальників.

Внесення гнучкості у умови контрактів стає стратегічним кроком для швидкого реагування на зміни у виробництві, транспортуванні та митному оформленні. Це важливо, особливо у періоди воєнного стану, коли економічна ситуація може швидко змінюватися.

Впровадження вдосконалених логістичних процесів, включаючи маршрутизацію, складське управління та митне оформлення, грає важливу роль у забезпеченні оптимізації часу та витрат на перевезення. Це допомагає ТОВ "Рута Нова-К" підтримувати ефективність імпорتنих операцій та зменшувати загальні витрати.

Зміни в транспортуванні нафтопродуктів можуть бути різноманітними і варіюватися в залежності від конкретних умов та потреб компанії. Однак, ось деякі можливі способи, які можна використати для покращення цього процесу:

1. Використання технологій моніторингу і автоматизації: Встановлення систем моніторингу і автоматизації в транспортних засобах і контейнерах для відстеження рівня палива, температури і тиску може допомогти уникнути витрат та мінімізувати ризик витоку нафти.

2. Використання більш екологічно чистих транспортних засобів: Заміна застарілих автотransпортних засобів на більш ефективні і екологічно чисті може допомогти зменшити викиди і покращити ефективність транспортування нафтопродуктів.

3. Оптимізація маршрутів: Використання аналітичних і геопросторових технологій для оптимізації маршрутів транспортування може допомогти зменшити витрати на паливо і скоротити час доставки.

4. Розробка планів надійності та безпеки: Розробка і впровадження планів надійності та безпеки для транспортування нафтопродуктів може допомогти уникнути аварій та інцидентів, що можуть призвести до забруднення навколишнього середовища.

5. Використання технологій управління логістикою: Впровадження спеціалізованих програм для управління логістикою і транспортними потоками може допомогти знизити адміністративні витрати і оптимізувати роботу транспортної ланки відповідно до потреб компанії.

6. Розвиток альтернативних методів транспортування: Дослідження і впровадження альтернативних методів транспортування, таких як трубопровідний транспорт або морське перевезення, може зменшити витрати та ризики, пов'язані з транспортуванням нафтопродуктів.

Ці заходи можуть бути використані окремо або у поєднанні для досягнення оптимальної ефективності та безпеки транспортування нафтопродуктів.

Такі зміни в управлінні логістикою та транспортуванням можуть призвести до зменшення транспортних витрат і збільшення прибутку компанії. Для оцінки цього ефекту можемо використати коефіцієнт економії на одиницю витрат, який обчислюється як різниця між транспортними витратами за рік 2022 і 2021, поділена на збільшення прибутку за той самий період.

Спершу обчислимо економію на одиницю витрат:

Економія на одиницю витрат = (Транспортні витрати за 2021 - Транспортні витрати за 2022) / (Прибуток за 2022 - Прибуток за 2021)

Отже, економія на одиницю витрат = $(92\,757\,408 \text{ грн} - 149\,797\,819 \text{ грн}) / (7\,149\,000 \text{ грн} - (-1\,029\,000 \text{ грн})) \approx -7.34$

Отримане значення від'ємне, що свідчить про ефективність заходів щодо логістики та транспортування. Це означає, що на кожен гривню витрат зменшення транспортних витрат призвело до зростання прибутку на 7.34 грн.

Зважаючи на позитивні зміни у фінансових показниках компанії в результаті заходів щодо покращення логістики та транспортування, варто розглянути деякі конкретні аспекти цих змін.

По-перше, вдосконалення логістичних процесів може включати в себе оптимізацію складського управління, що дозволяє зменшити час перебування товарів на складі та мінімізувати витрати на їх зберігання. Це також може включати удосконалення системи управління запасами, що дозволяє точніше передбачати потреби в товарах і уникнути зайвих запасів.

По-друге, вибір оптимальних маршрутів транспортування може включати в себе використання аналітичних методів та технологій для визначення найкоротших і найбільш ефективних шляхів доставки товарів до клієнтів. Це може включати в себе використання геопросторових технологій і GPS-навігації для визначення оптимальних маршрутів, які дозволяють зменшити витрати на паливо та збільшити швидкість доставки.

По-третє, зниження транспортних витрат може також включати в себе використання більш ефективних транспортних засобів, таких як більш

економічні та екологічно чисті автомобілі, використання морського або залізничного транспорту там, де це можливо, а також удосконалення системи маршрутизації та графіків доставки.

Отже, заходи з покращення логістики та транспортування включають в себе комплексний підхід до оптимізації всіх етапів ланцюга постачання, що дозволяє компанії збільшити ефективність використання ресурсів та зменшити загальні витрати. Це не лише сприяє зростанню прибутків, а й підвищує конкурентоспроможність підприємства в ринкових умовах.

Таким чином, можна зробити висновок, що заходи з покращення логістики та транспортування дозволять компанії значно збільшити ефективність використання ресурсів та зростання прибутковості діяльності. Однак, важливо продовжувати моніторити і оптимізувати ці процеси для подальшого розвитку та збільшення конкурентоспроможності компанії на ринку.

Регулярний аналіз ризиків та розробка стратегій їхнього управління стають необхідністю в умовах нестабільності. ТОВ "Рута Нова-К" впроваджує системний підхід до аналізу ризиків, що дозволяє компанії реагувати на виклики з максимальною ефективністю.

Активне співробітництво з владними органами допомагає захищати інтереси підприємства в умовах нестабільності. ТОВ "Рута Нова-К" встановлює сталі взаємодії з регуляторами для забезпечення відповідності всіх імпорتنих процедур та зменшення можливих ризиків.

Розробка кризового комунікаційного плану стає важливою складовою для взаємодії з партнерами, клієнтами та співробітниками в періоди нестабільності. Чітка комунікація дозволяє зберігати довіру та забезпечує успішне вирішення негативних ситуацій.

В результаті реалізації цих стратегічних заходів ТОВ "Рута Нова-К" може досягти не лише стабільності в умовах нестабільності, але й підвищити свою ефективність, забезпечуючи стійкість і конкурентоспроможність на ринку

імпорту нафтопродуктів. Запровадження цих стратегій дозволить ТОВ "Рута Нова-К" не лише мінімізувати ризики у сфері постачань нафтопродуктів, але й стати більш гнучким і конкурентоспроможним гравцем на ринку. Вірно спрямовані стратегічні резерви стануть вагомим фактором у забезпеченні успішної діяльності компанії в умовах турбулентності нафтового ринку.

3.2. Розробка плану заходів підтримки рівня імпорту нафтопродуктів підприємством "Рута Нова-К"

У країні, де енергетичні ресурси є важливим фактором економічного розвитку, "Рута Нова-К" фокусується на підтримці стабільного та ефективного рівня імпорту нафтопродуктів. Для того, щоб успішно працювати в складному галузевому середовищі, компанія активно розробляє та впроваджує комплексний стратегічний план дій.

Розглянемо план заходів з табл. 3.3., що надає конкретні дії та відповідальних за їх виконання з метою підтримки рівня імпорту нафтопродуктів підприємством "Рута Нова-К".

Щоб забезпечити стійкість діяльності ТОВ "Рута Нова-К" в сфері імпорту нафтопродуктів можна розглянути такий план заходів з підтримки імпорту нафтопродуктів:

Важливим аспектом оптимізації ланцюга поставок є розробка та впровадження ефективної стратегії управління складом. Забезпечення оптимального рівня запасів з урахуванням сезонних коливань та мінімізація витрат на зберігання не тільки гарантує стабільність поставок, але й підтримує довгострокову конкурентоспроможність.

Щоб забезпечити точність та швидкість обробки складських операцій, підприємство розглядає можливості впровадження технологій "розумного" складу. Автоматизовані системи моніторингу, роботи та управління дозволяють оптимізувати рух товарів на складі та підвищити продуктивність

. Впровадження сучасних технічних засобів управління складом, таких як сканери штрих-кодів, системи автоматичного сортування та RFID-технології, робить операції на складі більш точними та ефективними.

Ретельний аналіз і оптимізація просторового плану складу є необхідним елементом стратегії. Максимізація використання простору складу та оптимізація розміщення товарів дозволить підприємству забезпечити ефективність та економію витрат. Введення системи періодичної та циклічної інвентаризації допоможе уникнути втрат, забезпечити точність обліку та дозволить вчасно виявляти і вирішувати будь-які розбіжності в запасах.

Загальна стратегія управління складом покликана гарантувати ефективність та стійкість імпорتنих операцій, зменшуючи витрати та максимізуючи якість обслуговування клієнтів.

Спрощення та оптимізація процедур митного оформлення є важливим кроком у забезпеченні ефективного оформлення товарів. Скорочення часу простою на митниці та підтримка швидких процедур митного оформлення є запорукою безпеки поставок навіть у часи геополітичних та економічних потрясінь.

Підприємство "Рута Нова-К" ретельно працює над оптимізацією процедур митного оформлення, щоб максимізувати ефективність імпорتنих операцій та забезпечити надійність поставок. Оптимізація починається з вдосконалення інформаційних систем, пов'язаних з митним оформленням.

Таблиця. 3.2.

План заходів підтримки рівня імпорту нафтопродуктів підприємством
"Рута Нова-К"

Мета	Захід	Відповідальний	Термін реалізації
Підтримка логістичних процесів	- Оцінка можливостей використання альтернативних маршрутів для обходу обмежень на кордоні.	Логістичний відділ	До 2 місяців
	- Збільшення ефективності транспортування.	Технічний відділ	До 3 місяців

Управління ризиками	- Розроблення стратегій управління ризиками та впровадження системи моніторингу ризиків.	Фінансовий відділ	До 4 місяців
	- Використання інструментів страхування для зменшення фінансових втрат у разі можливих подій.	Фінансовий відділ	До 3 місяців
Диверсифікація поставальників	- Аналіз та розробка стратегії диверсифікації поставальників для зменшення ризиків.	Стратегічний відділ	До 6 місяців
	- Посилення співпраці з різними поставальниками для резервування джерел та забезпечення надійності.	Закупівельний відділ	До 5 місяців
Інвестиції в інфраструктуру	- Збільшення інвестицій у модернізацію та розвиток інфраструктури для підвищення ефективності транспортування.	Виробничий відділ	До 8 місяців
	- Розгляд можливостей партнерства для спільного розвитку інфраструктури.	Стратегічний відділ	До 7 місяців

Джерело: сформовано автором

Використання сучасних технологій та програмного забезпечення допомагає автоматизувати процеси, зменшуючи час, необхідний для митного контролю. Оптимізація митного оформлення вимагає стратегічного планування логістичних потоків. Аналіз оптимальних маршрутів, вибір перевізників та узгодження з доставковими схемами сприяють зниженню затрат та забезпечують швидке митне оформлення. Близька співпраця з митницею є ключовим фактором успіху в оптимізації митного оформлення. Регулярні зустрічі, обмін інформацією та вирішення питань на попередніх етапах допомагають уникнути затримок і сприяють швидкому пропуску вантажів. Перехід до електронного документообігу спрощує процес обміну інформацією з митницею. Це дозволяє зберігати та обробляти документи швидше, зменшуючи ймовірність помилок та підвищуючи загальну продуктивність.

Приділення пріоритету інноваційним підходам в імпорتنих операціях є ключовим елементом стратегії підприємства "Рута Нова-К". Заохочення інновацій розглядається як каталізатор для покращення ефективності та конкурентоспроможності. Активна підтримка та заохочення технологічних

інновацій у нафтопродуктовій галузі є стратегічно важливим елементом. Впровадження передових технологій та альтернативних джерел енергії не лише забезпечує конкурентоспроможність, але й допомагає реагувати на швидкі зміни вимог ринку.

Підприємство активно заохочує впровадження новітніх технологій в сфері імпорتنих операцій. Це включає в себе використання автоматизованих систем моніторингу, програмного забезпечення для аналізу даних та інші технологічні інновації, що спрямовані на оптимізацію процесів. Для стимулювання та підтримки новаторських ідей компанія визначає фінансові ресурси для досліджень та розробок. Це може включати в себе створення внутрішніх дослідницьких груп, участь у зовнішніх інноваційних програмах та надання грантів співробітникам для розвитку нових ідей.

У підприємстві формується культура, яка підтримує та заохочує креативність та інноваційний підхід до розв'язання завдань. Регулярні наради, форуми та спільні проекти створюють атмосферу, що сприяє виникненню нових ідей. Підприємство активно взаємодіє з інноваційними спільнотами, дослідницькими установами та стартапами. Ця співпраця дозволяє отримати доступ до передових розробок та залучити талановитих фахівців для спільної роботи.

Компетентний персонал — це ключовий актив у процесі оптимізації. Постійне навчання та підвищення кваліфікації з питань митного оформлення дозволяють персоналу ефективно впроваджувати найновіші методи та процедури. Наявність та підготовка компетентного персоналу є важливим фактором успіху. Регулярне навчання та підвищення кваліфікації персоналу допоможе йому бути в курсі останніх подій у сфері імпорту, логістики та технологій. Введення системи нагородження за інновації стає додатковим стимулом для співробітників. Це може бути фінансова винагорода, підняття в службовому ряді або інші бонуси за внесок в розвиток новаторських рішень.

Стратегічне партнерство та співпраця з іншими компаніями в секторі імпорту нафтопродуктів створюють можливості для обміну досвідом та ресурсами. Це не лише розширює зв'язки, але й забезпечує стабільність та надійність ланцюга постачання. Партнерство з ключовими інноваційними гравцями відкриває можливості для спільного впровадження передових технологій та обміну знаннями. Співпраця з інноваційними партнерами стає стратегічним напрямком для досягнення успіху в імпортних операціях.

Заохочення інновацій стає не лише стратегічним кроком для "Рута Нова-К", а й ключовим фактором для утримання лідерської позиції в сфері імпорту нафтопродуктів.

Постійний моніторинг ринкових тенденцій забезпечує низький рівень ризику та високу адаптивність до мінливих вимог ринку. Детальний аналіз поведінки конкурентів і готовність реагувати на зміни попиту та пропозиції дають компанії перевагу в конкурентному середовищі. Важливим аспектом моніторингу є ретельний аналіз змін у попиті та пропозиції на ринку нафтопродуктів. Це включає в себе вивчення ринкових тенденцій, споживчих уподобань та попиту на нові типи продуктів. Моніторинг змін в споживчому підході до нафтопродуктів є важливим елементом стратегії. Вивчення та аналіз нових тенденцій в споживанні дозволяє вчасно впроваджувати зміни в асортименті та якості продукції. Систематичний аналіз конкуренції є необхідним етапом моніторингу. Підприємство має стежити за діями конкурентів, їхніми стратегіями, ціновою політикою та нововведеннями. Це надає можливість реагувати на ринкові зміни та вчасно вдосконалювати власні стратегії.

Базуючись на отриманих даних, підприємство розробляє прогнози розвитку ринку нафтопродуктів. Це дозволяє підприємству бути готовим до майбутніх тенденцій та ефективно планувати свої дії. Системний моніторинг ринкових тенденцій робить підприємство "Рута Нова-К" відзначеним

учасником ринку, завдяки високій реагуючості на зміни та стратегічному плануванню.

Висновки до розділу 3

Зважаючи на запропоновані у 3 розділі заходи з підвищення ефективності, Товариство з обмеженою відповідальністю "Рута Нова-К", що спеціалізується на імпорті нафтопродуктів, стикається з проблемами та необхідністю вжиття заходів для забезпечення стабільного постачання своїм клієнтам. Для досягнення цієї мети компанія має вжити низку заходів. По-перше, ТОВ "Рута Нова-К" має активно співпрацювати з постачальниками нафтопродуктів, в тому числі з імпортерами. Ці постачальники постійно відстежують ситуацію на світовому ринку нафтопродуктів і знають про коливання цін та наявність продукції. Це дозволить компанії швидко реагувати на будь-які зміни та приймати відповідні рішення щодо закупівлі нафтопродуктів.

Іншим важливим заходом є диверсифікація експортних поставок: ТОВ "Рута Нова-К" важливо контактувати з постачальниками нафтопродуктів у різних країнах, щоб зменшити ризик залежності від одного постачальника. Це підвищує надійність експортних поставок і дозволяє уникнути проблем, що виникають через конфліктні ситуації в окремих регіонах. Компанія також прагне розвивати власну логістичну інфраструктуру.

По-перше, поліпшення в логістичних процесах включають оптимізацію управління складами, щоб скоротити час зберігання товарів на складах і мінімізувати витрати на зберігання. Сюди ж належить удосконалення систем управління запасами, що дає змогу точніше прогнозувати попит на товари й уникати затоварення.

По-друге, вибір оптимальних транспортних маршрутів передбачає використання аналітичних методів і технологій для визначення найкоротшого і найефективнішого шляху доставки товарів до покупців. Це охоплює

використання геопросторових технологій і GPS-навігації для визначення оптимального маршруту, що дає змогу скоротити витрати на паливо і збільшити швидкість доставки.

По-третє, зниження транспортних витрат також охоплює використання більш ефективних транспортних засобів, таких як економічні та екологічні автомобілі, використання морського і залізничного транспорту, де це можливо, а також поліпшення маршрутизації та графіків доставки. Вдосконалення логістики і транспорту передбачає комплексний підхід, що оптимізує всі етапи ланцюжка поставок, що дає змогу компаніям підвищити ефективність використання ресурсів і знизити загальні витрати. Це не тільки сприяє збільшенню прибутку, а й підвищує конкурентоспроможність компанії на ринку.

Таким чином, можна зробити висновок, що заходи щодо поліпшення логістики і транспорту можуть значно підвищити ефективність використання ресурсів і збільшити рентабельність. Однак важливо продовжувати контролювати й оптимізувати ці процеси, щоб розвиватися далі та ставати більш конкурентоспроможними на ринку.

ВИСНОВКИ

Як країна, залежна від імпорту нафтопродуктів, Україна намагається вдосконалити процес постачання нафтопродуктів компаніям у межах своїх кордонів. Прикладом української компанії в цій сфері є ТОВ "Рута Нова-К".

У розділі 1 Кваліфікаційного завдання зазначено, що дослідження імпорту нафтопродуктів фірмами є важливим напрямом досліджень у сфері міжнародної торгівлі та економічного аналізу. Цей напрям охоплює низку теоретичних та методологічних засад, які забезпечують комплексне розуміння факторів, що впливають на імпорт нафтопродуктів. З теоретичної точки зору, дослідження імпорту нафтопродуктів фірмами часто ґрунтуються на принципах теорії порівняльних переваг та міжнародної торгівлі. Згідно з теорією порівняльних переваг, країни, як правило, спеціалізуються на виробництві та експорті товарів і послуг з низькими альтернативними витратами та імпортувати товари і послуги з високими альтернативними витратами. Ця теорія забезпечує основу для розуміння того, чому деякі країни воліють імпортувати нафтопродукти, а не виробляти їх всередині країни.

Методологічно, економетричні моделі та статистичний аналіз часто використовуються для вивчення імпорту нафтопродуктів фірмами. Економетричні моделі забезпечують кількісну основу для оцінки впливу різних факторів, таких як торговельна політика, обмінні курси та ціни на енергоносії, на імпорт нафтопродуктів. Статистичний аналіз виявляє тенденції, закономірності та взаємозв'язки між різними змінними, що дозволяє дослідникам робити змістовні висновки. Емпіричні дослідження відіграють важливу роль у вивченні імпорту нафтопродуктів компаніями. Збираючи та аналізуючи дані з відповідних джерел, таких як торговельна статистика, звіти компаній та національні опитування, дослідники можуть отримати уявлення про фактичну структуру та динаміку імпорту нафтопродуктів. Емпіричні висновки сприяють розробці більш точних теоретичних моделей і надають

політикам цінну інформацію для формування ефективної торговельної та енергетичної політики.

Аналіз, проведений у Розділі 2, показує, що останніми роками Україна зіткнулася зі складними умовами, пов'язаними з повномасштабною окупацією. Воєнний стан суттєво вплинув на економіку країни, в тому числі на імпорт нафтопродуктів, а ТОВ "Рута Нова-К" є одним з постачальників нафтопродуктів в Україну, забезпечуючи країну таким необхідним паливом.

У 2018 році імпорт пального склав 5 540 млн доларів США і зменшився на 3,9% до 5 316 млн доларів США у 2019 році. Це можна пояснити низкою факторів, зокрема ринковою кон'юнктурою, попитом та мінливою економічною ситуацією в країні.

У 2020 році спостерігатиметься різка зміна динаміки імпорту - зниження на 36,1% до 3 397 млн доларів США. Це, ймовірно, пов'язано зі зниженням міграції та економічної активності через економічні труднощі, пов'язані з епідемією COVID-19.

У 2021 році цей показник підскочив на 65,2% до 5 614 млн доларів США. Це може свідчити про відновлення економіки після пандемії та збільшення попиту на паливо. Однак у 2022 та 2023 роках відбудеться нова різка зміна динаміки імпорту: у 2022 році імпорт палива зросте майже у 2,5 рази до 8 801 млн доларів США. Однак у 2023 році відбудеться різка зміна - падіння на 48,4 % до 4 541 млн дол.

Динаміка імпорту ілюструє волатильність енергетичного ринку та можливий вплив економічних і геополітичних факторів на енергетичний сектор України. Ці коливання необхідно враховувати при розробці стратегії енергетичної безпеки та плануванні розвитку енергетичного сектору країни.

Аналіз імпорту палива в Україну у 2018 та 2023 роках у доларовому еквіваленті показує зміни у структурі та обсягах імпорту з різних країн, розглянемо основні аспекти цих даних на прикладі структури імпорту України за країнами-партнерами у 2023 та 2018 роках.

У 2018 році Білорусь та Російська Федерація були основними постачальниками палива в Україну, на них припадало понад 90% імпорту. Однак у 2023 році в структурі імпорту відбулися значні зміни. Найбільшим постачальником стала Індія, яка поставила 657 млн доларів США, що більш ніж у 13 разів перевищує обсяг імпорту з Білорусі та Росії у 2018 році. У 2018 році Білорусь та Російська Федерація були основними постачальниками палива в Україну, на них припадало понад 90% імпорту. Однак у 2023 році в структурі імпорту відбулися значні зміни. Найбільшим постачальником стала Індія, яка поставила понад 657 мільйонів доларів США, що більш ніж у 13 разів перевищило імпорт з Білорусі та Росії у 2018 році.

У 2018 році Білорусь та Російська Федерація були основними постачальниками палива в Україну, на них припадало понад 90% імпорту. Однак у 2023 році в структурі імпорту відбулися значні зміни. Найбільшим постачальником стала Індія, яка поставила понад 657 млн доларів США, що більш ніж у 13 разів перевищує імпорт з Білорусі та Росії у 2018 році.

Коефіцієнт поточної ліквідності - відображає здатність підприємств погашати поточні зобов'язання оборотними активами протягом одного року. Цей показник допомагає визначити, чи має підприємство ресурси для задоволення вимог короткострокових кредиторів. Рекомендоване значення - не менше 100 %. Коефіцієнт поточної ліквідності у 2022 році становив 390 %, що на 42,5 % більше, ніж у попередньому році. Це свідчить про високий запас оборотних активів, які можуть бути використані для погашення поточних зобов'язань.

Абсолютна ліквідність (коефіцієнт грошових коштів) є найбільш суворим показником ліквідності та відображає здатність обслуговувати поточні зобов'язання лише за рахунок грошових коштів та їх еквівалентів. Цей показник вказує на те, чи має компанія на даний момент кошти, щоб задовольнити вимоги своїх кредиторів. Рекомендоване значення - вище 20%; у 2022 році

абсолютна ліквідність компанії становила 24,2%, що вдвічі менше, ніж у попередньому році.

Коефіцієнт поточної ліквідності - це показник ліквідності, який відображає короткострокову ліквідність компанії, тобто її здатність фінансувати свої короткострокові зобов'язання за рахунок найбільш ліквідних активів. Він вказує на підвищену здатність обслуговувати короткострокові зобов'язання за рахунок найбільш ліквідних активів.

Коефіцієнт достатності капіталу Коефіцієнт достатності капіталу є показником платоспроможності та відображає співвідношення власного капіталу до загального капіталу, інвестованого в бізнес. Чим вищий цей показник, тим більш фінансово незалежним є підприємство від своїх кредиторів. Для нефінансових підприємств оптимальним є значення вище 50%: у 2022 році коефіцієнт становив 79,7%, що на 6,9% вище, ніж у 2021 році. Зростання цього показника свідчить про те, що підприємства стають більш фінансово незалежними від своїх кредиторів.

Оборотність активів - показник ділової активності, який вимірює продуктивність активів компанії відносно її доходів. Оптимальні значення варіюються в залежності від галузі; загальна оборотність активів у 2022 році становила 8,8, що на 1,6 більше, ніж у 2021 році. Зростання цього показника свідчить про більш ефективне використання активів для отримання доходу. Загалом компанія демонструє позитивну динаміку у використанні ресурсів для погашення боргу та покращення фінансової стійкості. Однак, враховуючи зниження абсолютної ліквідності, важливо розглянути стратегії забезпечення стабільності погашення поточної заборгованості в майбутньому.

Коефіцієнт ефективності ТОВ "Рута Нова-К" збільшився з 1,095 у 2021 році до 1,108 у 2022 році. Таке зростання може свідчити про позитивні зрушення в управлінні ресурсами та операційними процесами компанії.

У 2022 році коефіцієнт альтернативної ефективності ТОВ "Рута Нова-К" становив 1,064 порівняно з 1,131 у 2021 році. Коефіцієнт альтернативної

ефективності зменшився з 1,131 у 2021 році до 1,064 у 2022 році. Таке зниження може свідчити про зниження рівня ефективності використання ресурсів або зміни в інших важливих аспектах господарської діяльності. Таким чином, аналізуючи поточну ситуацію та динаміку імпорту нафтопродуктів ТОВ "Рута Нова-К" в умовах воєнного стану, можна зробити висновок, що компанія стикається зі значними викликами. Однак професіоналізм компанії, активне дослідження ринку та модернізація потужностей дозволили їй забезпечити стабільне постачання нафтопродуктів в Україну навіть у цій критичній ситуації.

SWOT- та PEST-аналізи дають глибоке розуміння внутрішніх та зовнішніх факторів, що впливають на діяльність ТОВ "Рута Нова-К" в умовах воєнного стану в Україні. Ситуація в умовах воєнного стану створює серйозні виклики для ТОВ "Рута Нова-К". Однак компанія використовує свої сильні сторони, такі як активна співпраця та інвестиції, для подолання цих викликів. Диверсифікація постачальників, ефективне управління ризиками та активна співпраця з урядом для зменшення політичних обмежень є важливими стратегіями. Інвестиції в технологічний розвиток та модернізацію інфраструктури є ключовими елементами подолання цих викликів та забезпечення стабільного постачання нафтопродуктів в Україну.

З огляду на заходи з підвищення ефективності, запропоновані в Розділі 3, товариству з обмеженою відповідальністю "Рута Нова-К", що спеціалізується на імпорті нафтопродуктів, необхідно протистояти викликам і вжити заходів для забезпечення стабільного постачання своїм клієнтам. Для досягнення цієї мети компанія має вжити кілька заходів. По-перше, ТОВ "Рута Нова-К" має активно співпрацювати з постачальниками нафтопродуктів, в тому числі з імпортерами. Ці постачальники постійно відстежують ситуацію на світовому ринку нафтопродуктів і знають про коливання цін та наявність продукції. Це дозволяє компанії швидко реагувати на будь-які зміни та приймати відповідні рішення щодо закупівлі нафтопродуктів.

Таким чином, аналізуючи поточну ситуацію та динаміку імпорту нафтопродуктів ТОВ "Рута Нова К" в умовах воєнного стану, можна зробити висновок, що перед компанією стоять значні виклики. Однак професіоналізм компанії, активне дослідження ринку та модернізація потужностей дозволили забезпечити стабільне постачання нафтопродуктів в Україну навіть у цій критичній ситуації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. BP Statistical Review of World Energy; OPEC Annual Statistical офіційний вебсайт. URL: https://www.opec.org/opec_web/en/index.htm (дата звернення 04.02.2024)
2. World Economy and International Economic Relations: training manual / edited by Y. Kozak, T. Sporek, M. Zaec. – Kiev – Katowice: CUL, 2015. - 223 p.
3. Вакульчик О. М. Аналіз ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства / О. М. Вакульчик, Д. П. Дубицький // Вісник Академії митної служби України : наук. журн. – Д. . Сер. Економіка. – 2012. – № 2. – С. 75–82.
4. Всеукраїнська громадська організація «Український союз промисловців і підприємців»: офіційний вебсайт. URL:<http://uspp.ua> (дата звернення 05.02.2014)
5. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник / Гребельник О. П. – 3-тє вид. перероб. та доп. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 432 с.
6. Державна митна служба України URL: <https://bi.customs.gov.ua/uk/trade> (дата звернення 04.02.2024)
7. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>. (дата звернення: 24.12.2023)
8. Державна фіскальна служба України: офіційний вебсайт. URL:<http://sfs.gov.ua/> (дата звернення 04.02.2014)
9. ДСТУ 3437-96 Державний стандарт України. Нафтопродукти. Терміни та визначення.
10. Загородній А. Г. Зовнішньоекономічна діяльність : [термінол. слов.] / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. — К. : Кондор, 2007. — 168 с.
11. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [Електронний ресурс] / Законодавство України. — Закон від 16.04.1991. —

Верховна Рада України. — Режим доступу до закону:
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12>

12. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 12 січня 2023 року N 2881-IX.

13. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. пос./ За ред. О. В. Шкурूपій. — К. : Центр учбової літератури, 2012. — 248 с.

14. Імпорт / В. Р. Сіденко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-13277>

15. Інструкція про порядок приймання, транспортування, зберігання, відпуску та обліку нафти і нафтопродуктів на підприємствах і організаціях України затверджена спільним наказом Міністерства палива та енергетики України, Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 20 травня 2008 року N 281/171/578/155 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0805-08>

16. Комісія ООН з торгівлі та розвитку URL: www.unctad.org (дата звернення: 02.11.2023)

17. Мацкевич Л. І. Ефективність зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. / Л. І. Мацкевич, О. Л. Космович. - Мн. : Приват. ін-т упр. та прип., 2005. - 40 с.

18. Методологічні положення щодо забезпечення статистичної конфіденційності офіційної державної статистичної інформації, затверджені наказом Держстату від 30 грудня 2022 року № 434, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 05 квітня 2023 року за № 573/39629. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2022/434/434.zip

19. Методологічні положення щодо перегляду офіційної державної статистичної інформації, затверджені наказом Держстату від 25 серпня 2021

- року № 220 (зі змінами). URL: http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2021/220/220.pdf (дата звернення 04.12.2023)
20. Міжнародна економіка: термінологічний словник / А.О. Старостіна, О.Л. Каніщенко, О.Ю. Кузьома та ін. / За заг. ред. А.О. Старостіної. – К.: «НВП «Інтерсервіс», 2017. – 250 с.
21. "Міжнародна макроекономіка: Навчальний посібник/За ред. Козака Ю.Г., Пахомова Ю.М.– Київ: ЦУЛ, 2012."
22. Міжнародні стратегії економічного розвитку. Навч. посібник. / За ред. Козака Ю.Г., Ковалевського В.В. – К.: Освіта України, 2011.
23. Міністерство фінансів України: офіційний вебсайт. URL: minfin.gov.ua (дата звернення 04.02.2024)
24. Митна енциклопедія: У двох томах. Т.1/: Редкол.: ... І.Г. Бережнюк (відп. ред.) та ін. – Хмельницький : ПП Мельник А.А., 2013. – 472 с. – (Митна справа в Україні. Т. 22).
25. Митний кодекс України від 13 березня 2012 року № 4495-VI зі змінами та доповненнями
26. Національний інститут стратегічних досліджень URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/ekonomika> (дата звернення: 24.12.2023)
27. Світова організація торгівлі URL: www.wto.org (дата звернення: 02.11.2023)
28. Статистична комісія ООН: офіційний веб-сайт. URL: <https://unstats.un.org/UNSDWebsite/statcom/>
29. Торгова Л. В. Основи зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / Торгова Л. В., Хитра О. В. — Львів : «Новий Світ-2006», 2006 — 512 с.
30. Торгово-Промислова Палата України. URL: <https://uccr.org.ua/>
31. Тюріна Н. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. пос./ Н. М. Тюріна, Н. С. Карвацка. – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 408 с.

32. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств. Навч. посібник. / За ред. Сіваченка І.Ю., Козака Ю.Г.. – К.: ЦНЛ, 2010.
33. Урядовий портал: офіційний вебсайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/> (дата звернення: 24.12.2023)

ДОДАТКИ

Дефініції терміну «імпорт» українськими та іноземними науковцями.

№	Джерело	Дефініція
1.	В. Р. Сіденко [14]	Імпорт (англ. import, від лат. importo – ввожу) – ввезення з-за кордону товарів, закуплених в іноземного продавця або призначених для продажу на вітчизняному ринку чи перероблення на території країни. Ввезення, які раніше були вивезені в інші країни, називають реімпортом. Визначення конкретного змісту імпорту, так само як і експорту, залежить від системи статистичного обліку, який застосовує країна
2.	І. Г. Бережнюк [14]	Імпорт – завезення з-за кордону на комерційній основі товарів, призначених для споживання, капіталів, а також операцій (послуг) матеріального характеру, що здійснюються іноземними виробничими організаціями.
3.	ст. 74 МКУ [25]	ІМПОРТ (випуск для вільного обігу) – це митний режим, відповідно до якого іноземні товари після сплати всіх митних платежів, встановлених законами України на імпорт цих товарів, та виконання усіх необхідних митних формальностей випускаються для вільного обігу на митній території України
4.	А. Г. Загородній [10]	Імпортом називають ввезення із-за кордону товарів, послуг, технологій, капіталу, цінних паперів для їх реалізації чи застосування на внутрішньому ринку.
5.	Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [11]	Імпорт (імпорт товарів) - купівля (у тому числі з оплатою в грошовій формі) українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності в іноземних суб'єктах господарської діяльності товарів з ввезенням або без ввезення цих товарів на територію України, включаючи купівлю товарів, призначених для власного споживання установами та організаціями України, розташованими за її межами.
6.	Статистична комісія ООН [28]	імпорт — це ввіз у країну товарів: а) іноземного походження з країни-виробника чи країни-посередника з метою: кінцевого споживання; переробки для вивозу або для кінцевого споживання. б) для переробки під митним контролем; в) з територій «вільних зон» та «приписних складів»
7.	Петруня Ю.Є. [24]	ІМПОРТ – придбання товарів за кордоном та їх подальше ввезення на територію країни з метою їх реалізації. Основними причинами виникнення імпортних операцій можуть бути наступні: а) обмеженість національної природно-ресурсної бази, насамперед такого її компонента як енергоносії; б) об'єктивна неможливість виробництва певних товарів на території даної країни (наприклад, певні види сільськогосподарських товарів.